

حمایت از کالای ایرانی

رهبر انقلاب اسلامی در بخش دیگری از سخنان‌شان به تبیین اهمیت، الزامات و راه‌های تحقق شعار سال جدید یعنی «حمایت از کالای ایرانی» پرداختند.

ایشان در مقدمه این بحث با رد دیدگاهی که معتقد است تعیین شعار سال به علت عمل نکردن مسئولان بی‌فایده است، افزودند: مطرح کردن شعارهای سالانه با دو هدف: «جهت دادن به سیاست‌های اجرایی و عملکردی مسئولان حکومتی» و «توجه دادن افکار عمومی به مسائل و نیازهای مهم کشور» صورت می‌گیرد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای خاطر نشان کردند: البته مسئولان نیز در حد توان، کار و تلاش می‌کنند که البته اگر این تلاش‌ها بیشتر شود، نتایج بهتری در پی خواهد داشت.

رهبر انقلاب اسلامی، کالای ایرانی را از این جهت که «محصول نهایی برنامه‌ریزی، سرمایه‌گذاری و کار و ابتکار قشرهای مختلف مردم و مسئولان است»، با عظمت و مهم خواندند و افزودند: فعالان اقتصادی و تولیدگران با «سرمایه‌گذاری»، مسئولان با «برنامه‌ریزی»، جوانان با «دانش و طراحي» و کارگران با «کار و تلاش»، محصولی به جامعه ارائه می‌کنند که مردم نیز علاوه بر نقش آفرینی در تولید، باید با تعصب و غیرت و خرید و مصرف کالای ایرانی از محصول نهایی این زنجیره کار و تلاش حمایت کنند.

در صفحه ۳

رهبر معظم انقلاب اسلامی در مشهد:

مردم و مسئولان با غیرت و تعصب از کالای ایرانی حمایت کنند

ایرانی‌ها پرداختند و با تأکید بر «قابل حل بودن همه مشکلات بانگه به داخل» و نیز ضرورت توجه و بکارگیری هرچه بیشتر جوانان در میدانهای مختلف از جمله عرصه‌های مدیریتی افزودند: نسل جوان و پرافتخار این سرزمین، پرچم استقلال، عزت، عظمت و شرافت ایران را بلندتر از هر زمان دیگر به اهتزاز درخواهد آورد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجتماع عظیم زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی در رواق امام خمینی و صحن‌های اطراف حرم، با اشاره به استحکام و نشاط انقلاب در چهل سالگی و خنثی شدن نقشه شوم آمریکایی‌ها برای منطقه، به تبیین چرایی، الزامات و راه‌های تحقق شعار سال یعنی حمایت از کالای

اصرار بر بدهکارتر کردن دولت

بهمن دانایی

آمار و اطلاعات نشان می‌دهد دولت ایران به نهادها و سازمان‌های اقتصادی بدهی‌های سنگین دارد. پیمانکاران بخش خصوصی می‌گویند ۵۵ هزار میلیارد تومان از دولت طلب دارند؛ وزارتخانه‌های نیرو، راه و شهرسازی و نفت جزو بدهکارترین وزارتخانه‌ها به پیمانکاران هستند. وزیر نیرو اسفند سال گذشته گفته بود فقط ما به پیمانکاران در بخش برق ۲۴ هزار میلیارد تومان بدهی داریم.

مدیرعامل شرکت ملی نفت اردیبهشت همین سال، رقم بدهی شرکت ملی نفت را ۱۶۲ هزار میلیارد تومان ذکر کرد! شهرداری تهران مدعی است دولت به آنها ۱۰ هزار میلیارد تومان بدهی دارد. بانک مرکزی هم مدعی است آخرین بدهی دولت به سیستم بانکی ۲۲۰ هزار میلیارد تومان است. وزارت بهداشت هم معتقد است دولت از بابت اجرای طرح تحول سلامت ۲۰ هزار میلیارد تومان بدهکار است. مسئولان سازمان تأمین اجتماعی هر از چندگاهی از بدهی دولت به این سازمان سخن می‌گویند و آخرین رقم بدهی دولت به سازمان را ۱۵۰ هزار میلیارد تومان ذکر کرده‌اند. آمار و اطلاعات موجود نشان می‌دهد بدهی دولت به کارخانه‌های قند و شکر نیز به مرز هزار میلیارد تومان رسیده است دولت با این بدهی‌ها چه می‌خواهد بکند؟ در حالی که بودجه عمومی دولت در سال ۹۷ کمی بیشتر از ۴۰۰ هزار میلیارد تومان است. با بدهی ۷۰۰ هزار میلیارد تومانی چه طور می‌خواهد چرخ اقتصاد کشور را بچرخاند؟ آیا با این بدهی می‌توان امیدوار بود اصلاً چرخش خواهد چرخید؟ آیا در چنین وضعیتی باز هم دولت می‌خواهد بر ابعاد بدهی‌های خود بیفزاید. دقت در سیاست‌های ارزی اعلام شده از سوی دولت از نیمه دوم فروردین ۱۳۹۷ تا امروز و بخشنامه‌های پی‌درپی بانک مرکزی و داورها و سخنان برخی از اعضای کابینه نشان می‌دهد نهاد دولت بدون بیم و هراس از آینده مبهمی که ابعاد گریخته بدهی‌ها برای دولت ایجاد می‌کند برای اینکه آموزش به فردا برسد تصمیم‌های عجیب در این باره اتخاذ کرده و بر بدهکارتر کردن دولت اصرار دارد. به‌طور مثال آقای محمد نهاوندیان معاون اقتصادی رئیس‌جمهور با بیان اینکه نباید محصولات اساسی با افزایش قیمت مواجه شود اکنون باید با نرخ مصوب ۲۲۰۰ تومانی کالا وارد کرده و با نرخ ۳۸۰۰ تومان در بازار توزیع کنند و دولت مابه‌التفاوت نرخ‌های مذکور را به واردکنندگان می‌پردازد. این داستان تازه‌ای است که می‌تواند بار دیگر تولیدکنندگان و واردکنندگان را با شرایط مبهمی روبه‌رو کند و تولید و اقتصاد را با گنجی فزاینده مواجه کند. باید پذیرفت که این‌گونه رفتارها و ایجاد تبصره در تخصیص نرخ ارز با اندیشه تک‌نرخ کردن ارز، منافات دارد و همواره استخوان لای زخم باقی می‌ماند. تجربه نشان می‌دهد دولت‌های ایران در بدهکار کردن خود به بخش‌های دیگر، مانند بانک‌ها، پیمانکاران، تولیدکنندگان، واردکنندگان و سازمان تأمین اجتماعی بدون هراس عمل می‌کنند، با علم به اینکه در پرداخت بدهی‌ها، راه همواری ندارد و تاکنون نیز موعظه‌های قابل‌اعتنایی به‌بار آمده است اما از این کار ابایی ندارند.

دولت اکنون ۴ سال است به دلیل یک تصمیم ناکارآمد در ۲ تکه کردن قیمت شکر، هر سال بر اندازه بدهی‌هایش به کارخانه‌های قند و شکر اضافه می‌کند و این در حالی است که ۲۰۰ تومان کم یا زیاد در نرخ شکر در سبد سنگین هزینه خانوار هیچ‌گونه جایگاهی ندارد.

در صفحه ۲

بایدها و نبایدهای حمایت از کالای ایرانی

رهبر معظم انقلاب در نظام جمهوری اسلامی ایران و مطابق با قانون اساسی وظایف سنگین و گسترده‌ای در هدایت کشور دارد. این وظایف البته مطابق با اختیارات وسیع نیز هست. اتخاذ تصمیم‌هایی برای آینده بلندمدت ایران و ارائه راهکارهایی برای کوتاه‌مدت در حوزه اقتصاد، سیاست داخلی، دیپلماسی و سیاست خارجی، ترسیم برخی تصویرها و چشم‌اندازها برای جامعه ایرانی شامل نهادهای حکومتی مثل دولت و مجلس یا نهادهای مدنی مثل خانواده و احزاب از جمله اختیارات مقام رهبری است.

مطرح می‌کنند. ایشان با توجه به اطلاعاتی که از وضعیت جامعه دارند چندین سال است موضوع‌های اقتصادی را برای شعار سال انتخاب می‌کنند، برای سال جدید این یک شعار کاربردی، استوار و یک موضوع بسیار با اهمیت است که باید در دستورکار باشد و به‌همین منظور موضوع حمایت از کالاهای داخلی را مطرح کرده‌اند.

با توجه به اینکه مقام رهبری از نهادهای گوناگون و از مسیرهای متفاوت بیشترین حجم اطلاعات را در طول زمان و در هر مقطع دریافت می‌کند ارائه راه‌حل‌های مقطعی و انگیزشی از سوی ایشان یک فلسفه سیاسی به حساب می‌آید.

رهبر معظم انقلاب در سال‌های اخیر با توجه به نکات در پیش‌نگاشته شده در شروع هر سال با هدف تهییج، تشویق و تشجیع، تصویری از چشم‌انداز یک ساله عنوانی را

در صفحه ۳

در صفحات دیگر

حمایت از کالای ایرانی و ثبات سیاست‌ها

شروط ویژه حمایت از کالای ایرانی

تولیدکنندگان شکر آمریکای مرکزی در مسیر رشد

قند و شکر در برنامه‌های توسعه اول تا پنجم

تعمیق نقطه عطف مثبت

شروط ویژه حمایت از کالای ایرانی

منابع به سمت کارهای زودبازده و غیرمولد و دلالی پیش می‌رود، تولید جان نمی‌گیرد و کالای ایرانی رقابت‌پذیر نمی‌شود.

پیش‌بینی عوامل قیمتی تمام‌شده کالا

به‌طور نمونه باید بدانیم سال آینده مالیات بر تولید و قیمت ارز و عوارض بر تولید بر چه اساس خواهد بود زیرا اگر نتوانیم این موارد را پیش‌بینی کنیم، امنیت برای سرمایه‌گذاری دچار خدشه می‌شود، تولید توسعه پیدا نمی‌کند و مشکلات گذشته کماکان ادامه خواهد داشت. ما اقدامات بانک مرکزی را مناسب ارزیابی نمی‌کنیم. یکی از کارهایی که درباره نرخ ارز باید انجام شود و اقدامی قانونی بود که در برنامه چهارم توسعه مصوب شد این بود که تفاوت نرخ تورم داخلی و خارجی را در قیمت ارز در نظر بگیریم. بارها خواستار این شدیم که این کار انجام شود. اگر این قضیه را سرکوب کنیم در اقتصاد تنش ایجاد می‌شود باید بر اساس واقعیت‌های اقتصادی و با توجه به قانون نرخ ارز اقدام شود.

باید کالای ایرانی مصرف کرد

در یک شرایطی حتماً و باید کالای ایرانی مصرف کرد، ولو ریاضت باشد حتی اگر شده این کالا را گران‌تر بخریم باید چنین کنیم تا در آینده با دیگران برابر شویم و امید داشته باشیم با این اقدام آینده را می‌سازیم. بخش خصوصی می‌تواند با کمک نوع جوانان کشور اقتصاد را پیش ببرد از این رو یکی از عواملی که می‌تواند توسعه اقتصادی و اقتصاد رقابت‌پذیر را ایجاد کند مردمی شدن اقتصاد است. در مسائل اقتصادی یک عده کاسبان راحت‌طلب، عادت به رانت‌خواری کرده‌اند و تحت هر شرایطی قصد سوءاستفاده دارند. به‌بیان دیگر نبود شفافیت، مانع بزرگی بر سر راه مبارزه با فساد و رانت در کشور است.

نقطه عزیمت باید مشخص شود

در این باره باید به حقوق مصرف‌کننده توجه شود و حقوقش به رسمیت شناخته شود. حرکت در این مسیر ممکن است سنگلاخ‌هایی داشته باشد که باید آن سنگلاخ‌ها را پذیرفت. اما اگر نقطه عزیمت ما مشخص نباشد همه سنگلاخ‌ها را هم که بپیماییم باز به‌جایی نمی‌رسیم. مبارزه با قاچاق کالا با روش‌های معمول نمی‌تواند پاسخی مناسبی داشته باشد زیرا حرکت‌های پلیسی به‌تنهایی این کار را متوقف نمی‌کند. در این باره باید یک اصل اساسی مورد توجه قرار گیرد. زمانی می‌توانیم اثرپذیری داشته باشیم که کالای قاچاق غیراقتصادی شود. در این صورت مبارزه صورت می‌گیرد نباید برای قاچاقچی کالا سودآوری هنگفتی داشته باشد یا ریسک‌پذیری در مقابل این سود برایش صرفه عمل پیدا کند؛ اگر قاچاق سودآور باشد هرچقدر مبارزه کنیم، اثر ندارد.

میانگین ماهانه ۱۰ میلیون تومان هزینه برای دولت به‌عنوان شگفت‌انگیز ۲۴ هزار میلیارد تومان می‌رسد نمی‌تواند بیش از این از آینده خرج کند و بهتر است خود را لاغر کند و کارها را به‌طور جدی و زیربنایی و بدون گم‌کردن آقابالاسر به‌دست فعالان اقتصادی بخش خصوصی واگذارد و دست از دخالت‌های آزاردهنده بردارد.

دولت باید باور کند که فعالان اقتصادی کشور، درک اقتصادی و تولیدی‌شان بیشتر و بالاتر از بسیاری از مدیران و کارمندان تازه‌منصب‌گرفته وزارتخانه‌ها و سازمان‌هاست. دولت باید باور کند که مدیران و کارشناسان صنایع که صنعت قند نیز جزئی از آنهاست، تجربه و سوادشان در مسائل تولیدی و اقتصادی به‌مراتب بیشتر از مدیران میانی و حتی مدیران ارشد اغلب وزارتخانه‌هاست.

انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر که یک نهاد قدیمی است و کارنامه و سابقه مناسبی در تجزیه و تحلیل رخدادها دارد از مدیران ارشد دولت دوازدهم انتظار دارد به اندازه دخل امروز و دخل فردا خرج کند و هر از چندگاه به‌بدهی‌های انباشت شده که نزدیک به سوخت شدن است نگاهی بیندازد. بازی با نرخ ارز در این ماه‌های آتسی می‌تواند بر ابعاد بدهی‌ها و گنج‌کنندگی‌ها بیفزاید و باید از این کار اجتناب شود.

از تولیدات به فناوری روز مجهز نیستیم. بنابراین کالای ما از لحاظ کیفیت با کالای جهانی توان رقابت ندارد. علاوه بر این از ماشین‌آلات فرسوده استفاده می‌کنیم و کارایی این ماشین‌ها پایین و مصرف انرژی‌اش بالاست. همین باعث می‌شود کالای ما با قیمت زیادتری عرضه شود. در بسیاری از کالاهای ایرانی اگر تغییرات اساسی در این دو مورد صورت نگیرد، خواه ناخواه مصرف کالای ایرانی با مشکل مواجه خواهد شد ضمن اینکه اگر قرار باشد شعار سال را به واقعیت تبدیل کنیم باید جذابیت کالای ایرانی را بالا ببریم و اگر این مسئله رخ دهد، خودبه‌خود شعار سال تحقق پیدا می‌کند. جذابیت این است که کالای ایرانی رقابت‌پذیر باشد. اما اگر این اتفاق نیفتد مصرف کالای ایرانی را به‌سختی می‌توانیم اشاعه دهیم. وقوع این اتفاق همراه با ایجاد حساسیت برای مصرف تولیدات ملی، ارجحیت دادن مصرف داخلی بر کالای خارجی را ایجاد خواهد کرد.

بزرگ‌ترین کمک برای تحقق شعار

بزرگ‌ترین کمکی که برای تحقق شعار سال می‌توانیم انجام دهیم این است که برای ورود فناوری، بازسازی و نوسازی صنعت ایران تسهیلات کاملاً ویژه‌ای را فراهم کنیم و برای ورود مواد اولیه و تولیدات ایرانی تسهیلات ویژه‌ای را در نظر بگیریم. این قضیه به‌سرعت می‌تواند فناوری روز را به کمک تولید بیاورد و قیمت تمام‌شده کالای ما را کاهش دهد و آن را رقابت‌پذیر کند. مسئله دیگری که در تولیدات و صنعت ما می‌تواند اثرپذیری قابل توجهی داشته باشد مساعد کردن فضای کسب و کار برای سرمایه‌گذاری در کشور است زیرا تا وقتی فضای کسب و کار مساعد نباشد نه سرمایه‌گذاری داخلی و نه خارجی توسعه پیدا نمی‌کند و رقابت‌پذیری واقعی اتفاق نمی‌افتد ضمن اینکه بهبود فضای کسب و کار در بخش تولید یکی از مؤلفه‌های بسیار مهم برای تولید کالای بهتر و قیمت بهتر در آینده خواهد بود.

بهبود فضای کسب و کار

در بهبود فضای کسب و کار و جذب سرمایه‌گذاری چه خارجی و چه داخلی که باعث توسعه بخش تولید می‌شود مهم‌ترین موضوع پیش‌بینی‌پذیر بودن آینده است یعنی سرمایه‌گذاران باید بتوانند حداقلی از آینده را پیش‌بینی کنند. پیش‌بینی‌پذیر بودن بخش تولید در کشور حائز اهمیت است و سرمایه‌ها را از بخش غیرمولد به بخش مولد سوق دهد. زمانی که نتوانیم حداقلی از آینده اقتصاد را پیش‌بینی کنیم، امنیت برای سرمایه‌گذاری متزلزل می‌شود و مانند گذشته

در سال «حمایت از کالای ایرانی» دولت باید سبزه‌اش را از سر اقتصاد کشور بردارد، حقوق مصرف‌کننده به‌رسمیت شناخته شود و مبارزه جدی با قاچاق، رانت و فساد در سرلوحه کار قرار گیرد. در سال ۱۳۹۷ که با تدبیر مقام معظم رهبری، شعار «حمایت از کالای ایرانی» برای آن انتخاب شده است، همه، به‌ویژه دولت و فعالان اقتصادی موظفند در مسیر تحقق این شعار قدم بردارند ضمن اینکه اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی ایران نیز به‌عنوان بزرگ‌ترین تشکل بخش خصوصی کشور که نبض تولید، صادرات و واردات بخش خصوصی را در دست دارد، می‌تواند در تحقق شعار سال نقش به‌سزایی ایفا کند. در سال حمایت از کالای ایرانی، همه مردم باید به هر نحو ممکن حتی برای مقطعی کوتاه هم که شده، با خرید کالای ایرانی از تولید داخلی حمایت کنند.

نگاه مردم به کالاهای تولید داخل

وقتی می‌خواهیم از حال و وضع تولید و از سویی رابطه نامطلوب مردم با مصرف کالاهای تولید داخل صحبت کنیم باید یک واقعیت را در جامعه و از منظر اجتماعی مورد بررسی قرار دهیم که چگونه و چرا کالای خارجی بیشتر از کالای ایرانی مصرف می‌شود. در این ارتباط یک قضیه اجتماعی در کشور اتفاق افتاده است که خیلی کم به آن توجه شده و آن این است که طبقه متوسط جامعه طی سال‌های متمادی بسیار ضعیف شده و قدرت خرید مردم پایین آمده است. در واقع بخشی از همین طبقه متوسط جامعه به‌دلیل فضای ناسالم اقتصادی که در سال‌های پیش به‌وجود آمده به طبقه بالاتر صعود کرده و بخش بزرگی از این طبقه به‌دلیل شرایط اقتصادی به طبقه پایین نزول پیدا کرده‌اند. آنچه درباره مصرف کالا در طبقه اول جامعه از گذشته با آن روبه‌رو بوده‌ایم و اکنون نیز ادامه دارد، این است که طبقات اول یا دهک‌های بالای جامعه همیشه و همواره کالای ایرانی مصرف نمی‌کرده‌اند و اکنون نیز این روند ادامه دارد. در این بین طبقه متوسط هم تجزیه‌شده و تعداد زیادی از آن‌ها به طبقه پایین رفته‌اند که قدرت خریدشان کاهش پیدا کرده و اصلاً قدرت خرید کالای ایرانی با قیمت بالا را ندارند، بنابراین به‌دنبال کالاهای ارزان و ولو بی‌کیفیت هستند.

علت گران بودن تولید داخل

مشکل اصلی ما در تولید کالاهای ایرانی، شکاف فناوری بین فرآیند ما در تولید در مقایسه با فرآیند تولید جهانی است که بخشی از آن به‌دلیل تحریم‌ها به‌وجود آمده است کمااینکه در بسیاری

یادداشت

حمایت از کالای ایرانی و ثبات سیاست‌ها

آمارهای در دسترس نشان می‌دهد حجم کل تجارت خارجی ایران در سال ۱۳۹۶ در عدد ۱۰۱ میلیارد دلار متوقف شده است. این رقم در حالی محقق شد که ارزش تجارت خارجی ایران در سال ۱۳۹۵ معادل ۸۷ میلیارد دلار بوده است. در سال ۱۳۹۶ و مطابق با آمارهای ارائه‌شده از ۵۳ میلیارد دلار هدف صادرات ۱۳۹۶ فقط ۸۸ درصد آن محقق شده است و در عدد ۴۷ میلیارد دلار متوقف شد. یک محاسبه ساده نشان می‌دهد ایران در سال ۱۳۹۶ با تراز تجاری منفی ۷ میلیارد دلار مواجه شده است؛ در صورتی که آمار مربوط به صادرات نفت‌خام را در کل صادرات لحاظ کرده و یادمان باشد که بخش عمده‌ای از صادرات ایران علاوه بر نفت‌خام از صادرات میعانات گازی و پتروشیمی به‌دست می‌آید، تصویری از روزگار نه‌چندان خوش در تجارت خارجی را خواهیم دید. با توجه به مجموعه وضعیت ایران در سیاست خارجی و مناسبات ایران در منطقه و در جهان از یک‌طرف و با توجه به اینکه به هر حال نمی‌توان تا ابد بر روی صادرات نفت‌خام و حتی میعانات گازی و پتروشیمی حساب باز کرد، ایجاد تعادل در تجارت خارجی یک ضرورت تمام عیار است.

با توجه به اینکه واردات کالاها و خدمات از خارج به‌معنای از دست دادن رشد تولید داخلی و احتمالاً تعطیلی بنگاه‌های تولیدی است و با عنایت به اینکه واردات فزاینده می‌تواند درجه وابستگی ایران را افزایش دهد، حمایت از کالای ایرانی یک ضرورت است.

مقام معظم رهبری با درک دقیق از تحولات ایران و جهان و بر اساس ضرورت اجتناب‌ناپذیر صنایع از اشتغال و تولید داخل، سال جدید را سال حمایت از کالای ایرانی نامگذاری کرده‌اند. بدیهی است که حمایت از کالای ایرانی دنیایی از کار و تلاش و برنامه‌ریزی و استمرار و پایداری می‌خواهد و اتفاقی نیست که ناگهانی رخ دهد.

نقش شهروندان

مصرف‌کنندگان ایرانی به‌مثابه ستون فقرات تجارت داخلی و عنصر درجه اول در تعادل‌بخشی به تجارت خارجی باید در سال ۱۳۹۷ و حتی سال‌های پس از آن با توجه به شرایط نه‌چندان خوش اقتصادی در سطح کلان و همچنین با توجه به اینکه خرید تولیدات داخلی در همه جامعه‌ها یک بحث اساسی است باید رویکردش را تغییر دهد. مصرف‌کنندگان ایرانی می‌توانند با مقایسه قیمت‌ها و مطلوبیت‌ها و کیفیت‌های داخلی و خارجی و حتی با کمی تسامح باید رویکرد خرید داخلی را در دستور کار قرار دهند. این اتفاق نمی‌افتد مگر اینکه از سوی نهادهای فرهنگی کشور راه‌های تبلیغ مناسب خرید کالای ایرانی را با استفاده از رسانه‌های ایرانی پیدا کرده و روی آن متمرکز شویم. در حال حاضر به‌دلیل گوناگون رویکرد ایرانیان خرید گوناگون درآمدی که در یک طبقه‌بندی کلی به خانواده‌های کم‌درآمد، خانواده‌های متوسط درآمدی و خانواده‌های پردرآمد تقسیم می‌شوند در حال حاضر به‌دلیل ارزان بودن و برند بودن کالاهای خارجی رویکردی رو به خارج دارند که باید روندها عکس شود.

در صفحه ۳

اصرار بر بدهکارتر کردن دولت

از صفحه اول

دولت محترم باید بداند توانایی‌هایش برای پرداخت به‌نگام بدهی به بخش‌ها چقدر است و بر همان اساس فعالیت کند. از سوی دیگر دولت باید توجه کند وقتی کارخانه‌ها و پیمانکاران خصوصی را به خود وابسته می‌کند و نمی‌تواند به تعهدات خود عمل کند دیوار بی‌اعتمادی به دولت را برافراشته‌تر می‌کند. وقتی دولت توانایی پرداخت بدهی‌هایش را در زمان وعده داده شده ندارد معنایش این است که یک بازی مارپیچ تهدیدآمیز در بخش‌های گوناگون می‌پایدارد می‌کند و کل جامعه به دردسر می‌افتد. به‌طور مثال می‌توان به‌همین داستان ناراحت‌کننده صنعت قندوشکر نگاه کرد. کارخانه‌های قندوشکر به امید آنکه امسال دولت بدهی خود را به آنها می‌پردازد به کشاورزان زحمتکش چغندرکار وعده می‌دهند که در تاریخ معینی اقدام به پرداخت مطالباتشان خواهند کرد. اما ناتوانی دولت موجب می‌شود که کارخانه‌های خریدار چغندر نتوانند به‌نگام پول کشاورزان را پرداخت کنند و بی‌اعتمادی گسترده‌تر می‌شود. واقعیت این است که مدیران محترم دولت

هنوز در رؤیای درآمدهای افسانه‌ای حاصل از صادرات نفت‌خام هستند و منتظرند معجزه نفت به داد آنها برسد و بدهی‌هایشان را به طلبکاران متوجه بدهند. اما این اتفاق دیگر در شرف وقوع نیست و تا همین جا هم دیوار بی‌اعتمادی بلند و بدر اختلاف‌ها پاشیده شده است. این رفتار و اصرار عجیب دولت برای پذیرفتن تعهدات تازه در دولت دوازدهم و دولت یازدهم که به دولت کوچک و چابک باور دارد یا حرف آن را می‌زند را چگونه باید هضم کرد جز اینکه این رفتار را غیرمسئولانه فرض کنیم و یا آن را به ناکارآمدی نسبت دهیم. به دولت محترم توصیه می‌شود اینهمه نبست در دوش نکند و برای مردم و خودشان دردسر درست نکنند. شهروندان ایرانی و فعالان اقتصادی، صنعت و بازرگانی ایران کودک و نابالغ نیستند که برای هر کاری برای آنها از بالا تعیین تکلیف شود. دولت لازم است یک‌بار برای همیشه وزن‌کشی کرده و خود را به اندازه توانایی مالی و استطاعت درآمدی‌اش سبک کند. دولتی که بنا بر اظهار معاون اول رئیس‌جمهور تنها ۲۰۰ هزار مدیر دارد و هزینه سرانگشتی این مدیران با

از صفحه اول

رهبر معظم انقلاب اسلامی در پیامی به مناسبت آغاز سال ۱۳۹۷ هجری شمسی، با تبریک به همه هم‌میهنان و ایرانیان به‌ویژه خانواده‌های معزز شهیدان و جانبازان و نوجوانان و جوانان امیدآفرین و پیشران حرکت علمی کشور و با آرزوی نوری شاد و شیرین و سالی پر از خیر و برکت، سال جدید را سال «حمایت از کالای ایرانی» نامگذاری کردند.

ایشان در بیان چشم‌انداز حرکت مردم و مسئولان در سال جدید، گفتند: بنده در شعارهای سال، معمولاً مسئولان را مخاطب قرار می‌دهم اما امسال، مخاطب، همه آحاد ملت از جمله مسئولان هستند و همه باید سخت، کار و تلاش کنند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای مسئله اصلی امسال را نیز همچون سال‌های قبل، مسئله اقتصاد و معیشت مردم خواندند و با تأکید بر «تولید ملی» به‌عنوان محور اساسی در حل مشکلات اقتصادی، افزودند: اگر تولید ملی با همت و پیگیری همگانی شتاب بگیرد، بسیاری از مشکلات معیشتی مردم و مسائل اشتغال و سرمایه‌گذاری حل خواهد شد و آسیب‌های اجتماعی کاهش زیادی خواهد یافت؛ بر همین اساس، نام و شعار امسال را «حمایت از کالای ایرانی» قرار داده‌ام.

همان‌طور که در پیام ایشان تأکید شده است محقق شدن این شعار مشروط به درک

رهبر معظم انقلاب اسلامی در مشهد:

بایدها و نبایدهای حمایت از کالای ایرانی

دقیق شهروندان ایرانی از اهمیت مصرف کالاهای ایرانی در رشد و توسعه اقتصاد و اجتناب از وابستگی ایران به کالاهای خارجی است. اجرای این رهنمود اما نیازمند این است که همه شهروندان نکاتی را رعایت کنند. برخی نکات از جنس نبایدهاست و نباید اجرا شوند. از نبایدهای بزرگ یکی هم این است که راه را بر استفاده نادرست از این شعار برای گروه‌های سیاسی، احزاب و طیف‌های سیاسی و اصناف دارای تضاد منافع ببندیم. به این معنی که دستگاه حاکمیتی رسانه‌ای را نباید در اختیار گروه‌هایی قرار دهیم که از مسیر آن به سرکوب رقابتی صنعتی و سیاسی بپردازند.

در همین روزهای تازه سپری شده در برنامه‌ای با بازتکرارهای متعدد از تلویزیون ایران کسانی آمدند و یک برند مشهور تولید لوازم خانگی را که در دنیا اشتهار دارد و اتفاقاً در تهران تولید می‌شود زیر رگبار انتقادهای غیرمنصفانه قرار دادند. وقتی این اتفاق می‌افتد شهروندان و مصرف‌کنندگان ایرانی احساس می‌کنند یک گروه صنعتی ناکارآمد و شکست خورده در رقابت می‌خواهند رقیب خود را از میدان خارج کنند.

یک نباید دیگر این است که راه رانت‌خواری احتمالی برای گروه‌های

فرصت طلب و غیرمتخصص که با استفاده از فضاهای هیجانی راه برگزاری همایش، کنگره و کنفرانس داخلی و منطقه‌ای و بین‌المللی را در پیش گرفته و با بحث‌های سطح پایین این مقوله را از استواری و اعتبار دور می‌کنند از بازاری خارج کنیم. نباید ریالی برای پرداخت منابع مالی و عمومی از سوی دستگاه‌ها به برگزارکنندگان این گونه همایش‌ها اختصاص یابد.

از سوی دیگر اما چند کار باید انجام شود تا این شعار قرص و محکم و دارای منطق نیرومند به‌سوی تحقق پیش رود. نهادهای پژوهشی معتبر در حوزه اقتصاد باید در یک دوره معین درباره این مفهوم پژوهش و از تجربه‌های جهانی استفاده کرده و راه را بر فعالیت‌های غیرکارشناسانه ببندند.

باید به این نکته توجه شود که کالاهای ایرانی فقط کفش و لباس و یخچال و تلویزیون نیست و به همه کالاهای وارداتی باید فکر کرد. با توجه به اینکه بیشترین ارزش واردات کشور به کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای اختصاص دارد بهتر است برای حمایت از تولید کالاهای ایرانی به این کالاهای توجه کرد.

*حسین سلاح‌ورزی
نایب‌رئیس اتاق بازرگانی ایران

حمایت از کالای ایرانی و ثبات سیاست‌ها

از صفحه ۲

تولیدکنندگان

تولید صنعتی و کشاورزی در دنیای امروز با رقابتی نفس‌گیر و ثانی‌های و روی اعداد و ارقام کوچک قیمتی و کیفیت مواجه است. تولیدکنندگان در همه سرزمین‌ها با همه نیروی مادی و فکری خود تلاش می‌کنند ضمن صیانت از بازار داخلی، بازار کالای کشورهای دیگر را نیز تسخیر کنند. این وضعیت موجب می‌شود که کار تولیدکنندگان ایرانی در رقابت با خارجی‌ها حتی در بازار داخل نیز سخت باشد، در صورتی که تولید ایرانی در یک فرآیند و در یک دوره معین توانایی رقابت با کالاهای خارجی را به‌دست نیابد، احتمال حذف قطعی و همیشگی وجود دارد. افزایش بهره‌وری و توجه دقیق به ذهن و جیب مصرف‌کنندگان ایرانی از طرف تولیدکنندگان راه را برای حمایت از تولیدات آنها از طرف شهروندان هموار می‌کند. سازگاری دیدگاه‌ها و منافع تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر برای رشد حمایت از تولیدات داخلی است.

اما دولت

واقعیت این است که نهاد دولت در ایران قدرت فوق‌العاده‌ای دارد و سهم و نقش آن در سیاست‌گذاری‌های کلان و در سیاست‌گذاری ارزی، پولی، بانکی، صنعتی و تجاری آن قابل‌مقایسه با بخش خصوصی و نهادهای مدنی نیست؛ بنابر توزیع قدرت فعلی میان نهاد دولت و نهادهای مدنی به‌نظر می‌رسد تا زمانی که دولت نخواهد، نتواند و به این سمت نرود که حمایت واقعی از کالای ایرانی را به شکل همه‌جانبه اجرا کند، این شعار محقق نمی‌شود. دولت دوازدهم باید در چند مسئله بسیار اساسی دقت کافی داشته باشد تا حمایت از تولید و کالای ایرانی فقط در حرف و روی کاغذ نماند.

یک نکته اصلی این است که دولت ثبات سیاست‌ها را در دستورکار قرار دهد و از اینکه سیاست‌ها بر اساس نیازهای سیاسی خودش در دوره‌های کوتاه‌مدت تغییر دهد باید اجتناب کند. ناپایداری سیاست‌های اقتصادی برای هر فعالیتی و هر هدفی سم مهلک است و اگر می‌خواهیم سیاست حمایت از کالای ایرانی را محقق سازیم باید ثبات سیاست‌ها را حفظ کنیم.

از طرف دیگر و بر اساس متغیرهای اقتصادی مهم به‌ویژه نرخ تورم که قیمت کالای داخلی و خارجی را قابل‌مقایسه می‌کند از هر اقدامی که نرخ تورم را شتاب می‌دهد اجتناب شود. از طرف دیگر دولت باید از دستکاری نرخ ارز به‌مثابه یک عنصر بسیار مهم در سیاست‌های ارزی که آثارش بر سیاست‌های تجاری بالاست خودداری کند. کاهش دستوری نرخ ارز می‌تواند تولید داخلی را تضعیف کرده و میل به خرید کالای خارجی را افزایش دهد. از طرف دیگر دولت باید در مسیر صیانت از محیط کسب‌وکار و قانون و مقررات پیش‌برنده محیط کسب‌وکار حمایت کند تا تولیدکننده داخلی با دردهای مواجه نشود دولت باید به سازمان‌های تابعه خود به‌طور صریح و دقیق اعلام کند هر دخالتی که منجر به ناکارآمدی در تولید می‌شود را حذف کند. دخالت در قیمت‌گذاری دستوری، سخت‌گیری بی‌بهره برخی نهادهای نظارتی، تداخل وظایف و اختیارات دستگاه‌ها، موازی‌کاری‌ها، فشارهای مالیاتی و... باید در مسیر بهبود قرار گیرند.

کشورها و شرکت‌های توانمند دنیا که این روزها حرف اول را در قیمت و کیفیت کالاها می‌زنند بیش از هر چیز در چارچوب محیط کسب‌وکار پیش‌برنده قرار داشته و دارند. بیشترین نقش را در حمایت از کالای ایرانی نهاد دولت دارد که اگر خوب انجام دهد به‌جایی می‌رسیم و در غیراین‌صورت این شعار لباس عمل نمی‌پوشد.

مردم و مسئولان با غیرت و تعصب از کالای ایرانی حمایت کنند

از صفحه اول

رهبر انقلاب اسلامی در زمینه چگونگی حمایت از کالای ایرانی نیز نکاتی کاربردی بیان کردند. «برنامه‌ریزی برای افزایش تولید، «ارتقای کیفیت کالاها»، «انطباق با نیازهای روز و سلاقی مردم»، «ارزان‌تمام‌شدن و رقابت‌پذیر کردن کالاهای ایرانی با اجناس خارجی» از جمله این نکات بود. ایشان «بازاریابی صادراتی» را از دیگر راه‌های حمایت از کالای ایرانی برشمردند و با اشاره به وظایف سنگین وزارت خارجه، مسئولان بازرگانی و فعالان اقتصادی افزودند: اگر بتوانیم ۲۰ درصد نیاز بازارهای ۱۵ همسایه ایران را با کالای مرغوب ایرانی تأمین کنیم، در ایجاد اشتغال و افزایش ثروت ملی گام‌های مهمی برداشته‌ایم.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای پس از تبیین چرایی و راه‌های حمایت از کالای ایرانی به موضوع الزامات و زمینه‌های تحقق شعار سال پرداختند. «اقدام دولت در مدیریت جدی واردات» (چه واردات دولتی و چه واردات بخش خصوصی) و «خودداری کامل از واردات اجناسی که در داخل تولید می‌شوند یا قابل تولید هستند» اولین تأکید رهبر انقلاب در این بحث بود. ایشان تأثیر مخرب واردات بر تولید را کاملاً اساسی خواندند و افزودند: جنس خارجی مثل سیل وارد می‌شود و آن وقت از بیکاری هم انتقاد می‌کنیم!

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای «مبارزه جدی با قاچاق» را دومین الزام جدی حمایت از کالای ایرانی دانستند و افزودند: مردم هم باید متعصبانه از خرید و مصرف جنس قاچاق خودداری کنند تا قاچاق برای کسی به‌صرفه نباشد.

ایشان با توصیه مؤکد به سرمایه‌گذاری فعالان اقتصادی در امر تولید افزودند: این سرمایه‌گذاری ضمن اینکه سود هم به‌دنبال دارد، اگر بسا نیت خالص و برای پیشرفت کشور انجام شود، عبادت نیز محسوب می‌شود. جمع‌بندی رهبر انقلاب اسلامی در بخش شعار سال این جمله بود: «ما مسئولان، فعالان اقتصادی، فروشنده‌ها و مصرف‌کنندگان، همه

و همه با تعصب و غیرت به‌دنبال حمایت از کالای ایرانی باشیم.» رهبر انقلاب اسلامی در بخش پایانی سخنان‌شان به مسائل منطقه و خباثت آمریکایی‌ها اشاره کردند و گفتند: در سالی که گذشت، جمهوری اسلامی توانست پرچم عزت و اقتدار ملت ایران را در منطقه به اهتزاز درآورد و سهم مهمی در شکستن کمر تکفیری‌ها و برقراری امنیت، ایفا کند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تأکید بر اینکه جمهوری اسلامی با این اقدام بزرگ خود، نقشه آمریکایی‌ها را در منطقه خنثی کرد، افزودند: اکنون، قدرت‌های بین‌المللی که همواره در مسائل داخلی مناطق مختلف جهان دخالت می‌کنند، به جمهوری اسلامی معترضند و می‌گویند چرا ایران در مسائل منطقه دخالت می‌کند؟ که در پاسخ می‌گوییم این موضوع به شما ربطی ندارد. ایشان با تأکید بر اینکه حضور جمهوری اسلامی ایران در برخی کشورهای منطقه، با خواست دولت‌ها و ملت‌ها انجام شده است، خاطر نشان کردند: ما نه زورگویی کردیم و نه دخالت در امور داخلی کشورها. کمک خواستند و ما کمک کردیم و این کمک را هم با انگیزه‌های منطقی و با محاسبات بسیار عاقلانه، و نه از روی احساس انجام دادیم.

رهبر انقلاب اسلامی با اشاره به طراحی آمریکایی‌ها برای منطقه، گفتند: آمریکایی‌ها به‌دنبال آن بودند که با به‌وجود آوردن گروه‌های «شریر، ظالم و هتاک» همچون داعش، ملت‌های منطقه را مشغول جنگ داخلی و ذهن آنها را از رژیم غاصب صهیونیستی دور کنند، ولی ما به توفیق الهی توانستیم این نقشه را خنثی کنیم. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به ادعای آمریکایی‌ها مبنی بر نقش آنها در سرکوب داعش، تأکید کردند: این ادعا دروغ است زیرا سیاست آمریکا، حفظ داعش و امثال آن است البته به‌گونه‌ای که آنها در اختیار آمریکایی‌ها باشند. ایشان با تأکید بر اینکه آمریکایی‌ها هیچ انگیزه‌ای برای از بین بردن داعش نداشتند، افزودند: علاوه بر این موضوع، آمریکا قادر به تأمین امنیت در منطقه نیست و نمونه بارز آن

حضور ۱۴ ساله در افغانستان است که نه تنها هیچ امنیتی را برای مردم افغانستان به ارمغان نیاورده است، بلکه شرایط امنیتی را بدتر کرده است. رهبر انقلاب اسلامی با تأکید بر اینکه جمهوری اسلامی، توانسته در منطقه امنیت را برقرار کند، گفتند: بعد از این هم همین‌گونه خواهد بود و بدون شک آمریکا در مسائل منطقه به اهداف خود نخواهد رسید و جمهوری اسلامی ایران به فضل الهی تمام اهداف خود را در منطقه محقق خواهد کرد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پایان و در جمع‌بندی سخنان‌شان به پنج نکته مهم اشاره کردند.

- ۱- در کشور هیچ مشکل غیرقابل حلی وجود ندارد و کلید حل مشکلات نیز در دست مسئولان و ملت ایران است و نه در دست بیگانگان.
  - ۲- انقلاب اسلامی با قدرت و نشاط و با حفظ شعارها و اصول بنیادین به پیش می‌رود و چهل سالگی انقلاب دوران پختگی و نشاط آن است و نه دوران پیری و عقب‌گرد.
  - ۳- جوانان، سرمایه‌ارزشمند و امید کشور هستند و در میدان‌های مهمی همچون صنایع برتر، فرهنگ و هنر، نظامی‌گری و فرماندهی و مدیریت حضور دارند که در مدیریت‌ها باید بیشتر از این سرمایه‌ارزشمند استفاده شود.
  - ۴- با وجود امید واهی دشمن به روی‌گردانی نسل سوم و چهارم از انقلاب، گرایش و پایبندی این دو نسل، بسیار عمیق است و اگر از نسل اول بیشتر نباشد، کمتر نیست.
  - ۵- دشمن، تلاش زیادی برای بزرگنمایی بیش از حد مشکلات دارد اما همه این مشکلات به دست جوانان و با توفیق الهی قابل حل است و برای همین دشمن به‌شدت از بالندگی نسل جوان ناراحت و عصبانی است.
- رهبر انقلاب اسلامی سخنان خود را با این فراز به‌پایان رساندند: «جوان‌های عزیز ایران، کشور را بهتر از آن چیزی که در ذهن نسل قبلی بود، خواهند ساخت و پرچم استقلال، عزت و عظمت و شرافت کشور را بلندتر از گذشته به‌اهتزاز درخواهند آورد.»

تولیدکنندگان شکر آمریکای مرکزی در مسیر رشد

شود مناقشه وجود دارد و خودتکایی در کانون توجه است. کشورهای گوناگون در جهان راه خودتکایی را با تعرفه بالا یا موانع غیر گمرکی سد می کنند و از تولید بیشتر در داخل سرزمین ها صیانت می شود. به همین دلیل است که کشورهای آمریکای مرکزی برای رهایی از وابستگی به برزیل تولید خود را افزایش می دهند؛ گزارش نشریه بین المللی شکر و شیرین کننده ها (F.O.Licht) نگاهی به این موضوع دارد که در ادامه می خوانیم:

شکر همچنان پس از سپری شدن چندین دهه از زمانی که کالایی استراتژیک شد و در کانون تجارت و رقابت های جهانی قرار گرفت هنوز هم کالایی راهبردی به حساب می آید. این محصول که پای در مزرعه و آب دارد و با کشاورزان سروکار دارد سری هم در صنعت، مهندسی و کشاورزی پیدا کرده است و همچنان بازاری خاص دارد. هنوز بر سر اینکه کشورهای جهان بازار شکر را با تولید داخل تنظیم کنند یا از واردات بیش از یک اهرم استفاده

این شرکت در سال ۲۰۰۶ با مشارکت شرکت «یونیال کسو» و کارخانه تولید شکر و اتانول «وال دو پارانا» برزیل و کارخانه «مینولیتا»ی کلمبیا، اقدام به تأسیس و راه اندازی شعبه فرامزی در برزیل کردند. بعداً شرکت مذکور، صاحب ۷۵ درصد سهام کارخانه شد. در سال ۲۰۰۸ کارخانه «اینجنیو لاگری سبا» در هندوراس را تحویل گرفت. بالاخره در اوایل دهه حاضر، مدیریت کارخانه «پانیوکو» در مکزیک را به عهده گرفت.

در خلال سال ۲۰۱۶، کارخانه «جیبیل اوتراج» که از سال ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶ فعالیت می کرد تعطیل شد. این وضعیت بیانگر پایان توانایی صنعت شکر در توانایی افزایش تولید و سطح کلی محصول بود. صنعت شکر گواتمالا، یکی از بخش هایی است که بیشترین بهره وری در تولیدات و ظرفیت بارگیری بندری را دارد (۲/۲۰۰ تن در ساعت)، به علاوه با ظرفیت ۳۳۱ هزار تن، افتخار داشتن بزرگترین ظرفیت انبارداری در منطقه آمریکای مرکزی را دارد. آمریکا و کانادا در سال ۲۰۱۶، اولین بازار عمده شکر برای گواتمالا بودند که مشترکاً ۲۹ درصد خرید را به خودشان اختصاص دادند. گواتمالا سعی می کند که به تدریج جایگزین سهمیه آمریکا در سازمان تجارت جهانی (WTO) را تکمیل کرده و تا حد امکان از شکر تصفیه شده سهمیه CAFTA-DR (موافقت نامه تجارت معاف از عوارض آمریکای مرکزی)* استفاده کند.

السالوادور

وارته های نیشکر با عملکرد بالا، تنوع صنعت در تولید انرژی و الکل / اتانول، سرمایه گذاری در تجهیزات کارخانه ای برای بهبود بهره وری تولید شکر و دستیابی بیشتر به بازار آمریکا عواملی هستند که پیش بینی می شود در خلال ۳ تا ۵ سال آینده، باعث بهبود و سودآوری صنعت شکر السالوادور شوند. با این حال، بلایای طبیعی، قیمت های نامشخص بین المللی و هزینه های بالای حمل و نقل نیز ممکن است روی این صنعت تأثیرگذار باشند.

قیمت گذاری برای نیشکر تولیدکنندگان براساس محتویات شکر در نی صورت می گیرد. طبق قانون شکر، تولیدکنندگان ۵۴/۵ درصد از ارزش شکر فروخته شده را دریافت می کنند و بقیه آن به کارخانه های شکر تعلق دارد و کارخانه ها درآمد حاصل از فروش را

تصویر مختصری از وضعیت صنعتی منطقه

گواتمالا بزرگترین تولیدکننده شکر در این منطقه است. سالانه ۲۷ میلیون تن نیشکر توسط ۱۲ کارخانه این کشور آسیاب می شوند. این وضعیت باعث شده است تا گواتمالا، رتبه پنجم فرآوری نیشکر را در قاره آمریکا به خود اختصاص دهد، با این حال هنوز از نظر صادرات، دومین صادرکننده بزرگ بعد از برزیل است.

با این وجود، عدم دسترسی به زمین و زیربنای ضعیف در مجاورت سواحل جنوبی گواتمالا، توسعه کشت نیشکر گواتمالا را طی ۱۰ سال آینده محدود خواهد کرد. چرا که برای توسعه کشت نیشکر، زمین کافی در گواتمالا باقی نمانده است. در حال حاضر افزایش تولید شکر، بیشتر به افزایش بهره وری و ضریب استحصال شکر معطوف می شود. کارشناسان معتقدند در صورت ترویج پیشرفت های تکنولوژیکی، بدون نیاز به افزایش سطح زیرکشت، میزان تولید در حدود ۱۰ درصد افزایش خواهد یافت.

عملکرد تولید نیشکر نیز در سال های اخیر افزایش یافته است و در حال حاضر در سطحی به بیش از ۱۰۰ تن در هکتار تثبیت شده است. با این وجود، شواهدی موجود است که نشان می دهد افزایش تولید در واحد سطح بسیار مشکل است.

اکثر کارخانه ها، محصولات متنوعی مانند شکر خام، شکر تصفیه شده، اتانول و برق (برای فروش به شبکه عمومی) تولید می کنند. «گینیو ماگ دالنا»، بزرگترین کارخانه این کشور می باشد که ظرفیت آسیاب سالانه آن به بیش از ۶ میلیون تن نیشکر می رسد. این شرکت دارای ظرفیت تولید روزانه ۴۲۰ هزار لیتر اتانول و تولید روزانه ۱۲۳ مگاوات برق است. در مجموع این صنعت ظرفیت تولید ۵۷۵ مگاوات برق را دارد.

«پانتلئون»، بزرگترین گروه نیشکری می باشد که ظرفیت آسیاب دو واحد آن به ۶/۳ میلیون تن می رسد. زمان تأسیس این کارخانه به اواسط قرن ۱۹ برمی گردد، زمانی که مؤسسان آن یک تشکیلات پرورش گاو را به یک کارخانه کوچک شکر تغییر دادند. در سال ۱۹۸۴، دومین شعبه این مؤسسه به نام «کانسپسیون» در گواتمالا و سومین کارخانه در سال ۱۹۹۸ به نام «هونت روزا» در نیکاراگوئه افتتاح شد.

کشورهای تولیدکننده شکر در آمریکای مرکزی، از گواتمالا تا پاناما، توسعه خارق العاده ای در ۱۵ سال گذشته داشته اند. هزینه های پایین تولید، شرایط مطلوب آب و هوا، دسترسی به بازارهای در حال رشد آسیایی و بازارهای ترجیحی ایالات متحده و اروپا، به آنها کمک کرد تا به طور پیوسته تا سال ۲۰۱۴-۱۵، به توسعه کشت محصول ادامه دهند. هرچند که پدیده ال نینو در سال ۲۰۱۵-۱۶ باعث شد کل تولید شکر این کشور با تقریباً ۱۰ درصد کاهش مواجه شود لیکن وضعیت تولید در فصل بعد تا حدودی بهبود یافت.

احتمال می رود به علت مطلوب بودن شرایط آب و هوایی، رکورد جدیدی برای سال ۲۰۱۷-۱۸ حاصل شود. این در حالی است که میزان رشد تولید در خلال ۲ سال گذشته به حداقل رسید و سرمایه گذاری برای گسترش ظرفیت تولید، متوقف شد.

اهمیت زیاد شکر در اقتصاد آمریکای مرکزی

تولید شکر در ۷ کشور تشکیل دهنده آمریکای مرکزی (شامل؛ بلیز، کاستاریکا، السالوادور، گواتمالا، هندوراس، نیکاراگوئه و پاناما) در خلال سال های ۲۰۰۷-۰۸ و ۲۰۱۵-۱۶، تا مرز ۴۰ درصد افزایش یافت و باعث شد که این منطقه، یکی از فعال ترین مراکز تولید در جهان شود. این در حالی بود که مصرف شکر نیز در همان دوره زمانی تا ۳۰ درصد افزایش یافت و مازاد شکر تولیدی صادر شد.

این دوره زمانی (که طی آن بیشترین میزان تولید و مصرف رخ داد)، با دوره های افزایش قیمت شکر در بازارهای جهانی (طی ۲۰۰۶-۰۵ و ۲۰۱۱-۱۲) همزمان بود. در فاصله این سال ها، سرمایه گذاری قابل توجهی در افزایش ظرفیت و بهبود امور زیربنایی انجام گرفت.

این دوره، شاهد ظهور مدعیانی برای تولید منطقه ای بود. شرکت «گروپو پلاس» نیکاراگوئه، امروز با ظرفیت نهایی آسیاب سالانه ۵/۵ میلیون تن نیشکر در چهار کشور هندوراس، گواتمالا، نیکاراگوئه و پاناما، شکر و اتانول تولید می کند. همین طور شرکت «پنتالئون» گواتمالا در ۵ کشور برزیل، هندوراس، گواتمالا، مکزیک و نیکاراگوئه، با ظرفیت آسیاب سالانه ۱۳ میلیون تن نیشکر فعالیت دارد.

در سال ۱۸-۲۰۱۷ در حدود ۲ درصد دیگر اضافه شود. نیکاراگوئه براساس قرارداد سازمان تجارت جهانی، دارای سهمیه شکر تعرفه ب، ایالات متحده (به میزان ۱۱۴،۲۲ تن)، موافقت نامه تجارت آزاد آمریکای مرکزی (به میزان ۲۶۸۴۰ تن)، اتحادیه اروپا (به میزان ۷۳۹،۲۳ تن) و تایوان (۲۱۰۶۷ تن شکر سفید تصفیه شده و ۱۰۳۷۹ تن شکر خام) است. مکزیک نیز سهمیه‌ای برای صادرات به نیکاراگوئه تخصیص داده است (فقط برای زمانی که کمبودی در شکر این کشور وجود داشته باشد). رتبه اول ظرفیت آسیاب نیشکر به «شوگر استیت» نیکاراگوئه تعلق دارد که بخشی از گروه پلاس بوده و ظرفیت سالانه خردکردن ۳/۲ میلیون تن نیشکر را دارد.

هندوراس

تولید، تجارت و توزیع شکر در هندوراس، توسط بخش خصوصی کنترل می‌شود. سطح زیرکشت نیشکر این کشور در حدود ۵۷ هزار هکتار است که ۶۰ درصد آن متعلق به آسیاب‌ها و بقیه در اختیار تولیدکنندگان مستقل است. همه ۷ کارخانه این کشور، عضو «اتحادیه تولیدکنندگان شکر هندوراس» می‌باشند. این آسیاب‌ها، تولید خود را به شرکت «شوگر میلرز سنترال» می‌فروشند که به اتحادیه تولیدکنندگان شکر هندوراس تعلق دارد. توزیع شکر در سطح کشور برعهده شرکت سنترال است.

کارخانه‌های شکر هندوراس، مانند سایر هم‌صنفان خود در دیگر کشورهای منطقه، در خلال برداشت ماه‌های نوامبر تا مه، اقدام به تولید برق از فرآورده‌های موجود کرده و آن را به شرکت تشکیلات ملی انرژی الکتریکی می‌فروشند. آسیاب‌های شکر تقریباً ۲۰ درصد از انرژی تجدیدپذیر تولیدشده در هندوراس را تأمین می‌کنند. برآورد می‌شود که هندوراس به‌واسطه مصرف باگاس نیشکر در تولید انرژی، سالانه در حدود ۳۶۰ میلیون دلار صرفه‌جویی می‌کند. (جدول ۱)

کاستاریکا

کاستاریکا، یکی از تولیدکنندگان کوچک است، لیکن با وجود ۱۳ آسیاب، بیشترین تعداد آسیاب شکر را دارد. از سطح حدود ۶۴،۰۰۰ هکتار زیرکشت نیشکر این کشور، بیش از ۴/۵ میلیون تن نی تولید می‌شود. این میزان نی، برای فعالیت کارای آسیاب‌ها کافی نیست. بنابراین صنعت سعی دارد که سطح زیرکشت را در منطقه گواناکست و همچنین مناطق شمالی افزایش دهد. با وجود تولید ۷۰ تن محصول در هکتار و ضریب استحصال شکر در حدود ۱۱ درصد، این کشور در ردیف تولیدکنندگان با رقابت کم قرار دارد.

آمریکای مرکزی و سایر جهان

رشد مطلوب در خلال چند سال گذشته عمدتاً به‌علت دستیابی زودهنگام با قیمت‌های بالای بازارهایی مانند ایالات متحده و اتحادیه اروپا بود که کشورهای آمریکای مرکزی از آن استفاده می‌کردند. این گروه کشورها، طبق یک سهمیه تعرفه‌ای می‌توانند مقدار محدودی از شکر معاف از عوارض گمرکی را طبق رسوم رایج به ایالات متحده ارسال کنند.

برای سال ۱۷-۲۰۱۶، مجموع سهمیه آنها ۱۳۹،۲۴۴ تن

بود. از این مقدار گواتمالا (با ۲۴۱،۷۳ تن)، بیشترین سهم را دارد و پاناما (با ۴۴۲۵۰ تن) و السالوادور (با ۳۹،۶۷۲ تن) در رده‌های بعدی قرار دارند. آخرین تغییرات برنامه شکر ایالات متحده مصوبه حق عبور طبق موافقت‌نامه تجارت معاف از عوارض آمریکای مرکزی (CAFTA) در سال ۲۰۰۵ بود که با مشارکت کارستاریکا، جمهوری دومینیکن، السالوادور، گواتمالا، هندوراس، نیکاراگوئه و ایالات متحده منعقد شد.

برای سال ۲۰۱۷، کل سهمیه این کشورها طبق قرارداد CAFTA به ۱۴۳،۰۰۰ تن رسید. باز هم گواتمالا با ۴۷،۰۰۰ تن، بیشترین سهمیه را دارا بود و بعد از آن، السالوادور با ۳۴،۰۰۰ تن، در ردیف دوم قرارداد. مانند اکثر قراردادهای تجارتی، CAFTA شامل یک تبصره حراستی است به این مضمون که: براساس این توافقنامه، ایالات متحده حق دارد به‌صورت اختیاری در مقابل واردات شکر، برخی روش‌های جبرانی را برای کشورهای صادرکننده CAFTA فراهم نماید. این اقدام، ایالات متحده را قادر می‌سازد تا در صورتی که طبق قرارداد CAFTA، منافع برنامه‌های واردات شکر این کشور تهدید شود، واردات این کشورها را محدود کند، در عوض منافع متقابلی را برای کشورهای CAFTA فراهم کند تا خسارت عدم دسترسی را جبران کند.

موافقت‌نامه‌های تجارت آزاد بین اتحادیه اروپا و کشورهای آمریکای مرکزی در سال ۲۰۱۳ شروع شد.

برای سال ۲۰۱۷، سهمیه در نظر گرفته شده برای آمریکای مرکزی معادل ۱۶۸۰۰۰ تن و برای پاناما ۴۴۰،۱۳ تن بود. در نهایت کشورهای آمریکای مرکزی موفق شدند تا سهمیه نرخ تعرفه‌ای (TRQ) قابل توجهی با تایوان برقرار کنند. برای السالوادور، سهمیه نرخ تعرفه‌ای از ۳۵،۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۹ شروع شد و در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ به ترتیب به ۵۰،۰۰۰ تن و ۶۰،۰۰۰ تن رسید. در راس این برنامه امکان ارسال حداکثر ۵،۰۰۰ تن شکر تصفیه شده برای السالوادور وجود داشت. برای هندوراس، موافقت‌نامه تجارت آزاد با تایوان، یک سهمیه نرخ تعرفه‌ای ۱۰،۰۰۰ تنی در سال ۲۰۱۳ وضع کرد که سالانه تا سقف ۵۰،۰۰۰ تن قابل افزایش است و از سال ۲۰۱۴ قابل اجرا است.

نیکاراگوئه برای شکر خام، سهمیه‌ای معادل حداقل ۵،۰۰۰ تن دریافت نمود که ممکن است با توجه به وضع واردات کلی شکر تایوان، افزایش یا کاهش یابد. در راس برنامه‌های این کشورها، امکان ارسال ۲۵،۰۰۰ تن شکر سفید وجود دارد که طبق همان قراردادها انجام خواهد گرفت. گواتمالا سهمیه‌ای عمومی معادل ۶۰،۰۰۰ تن در سال در صورتی دریافت کرد که مقدار شکر تصفیه‌شده صادراتی بیش از ۳۵ درصد مجموع نباشد. میزان سهمیه در ارتباط با نیازهای وارداتی تایوان در حال افزایش است. در مجموع، منطقه آمریکای مرکزی قابلیت دسترسی به بازارهای ترجیحی را به میزان ۷۰۰،۰۰۰ تن در سال ۱۸-۲۰۱۷ داراست. این رقم نسبت به کل صادرات ۳/۶ میلیون تنی پیش‌بینی شده برای این سال، قابل مقایسه است. به‌علاوه این نکته را باید در نظر داشت که قیمت‌ها در بازارهای ترجیحی نیز تحت فشار بوده‌اند، به‌طوری که کارایی مطلوب شبکه امنی را که این کشورها تدارک دیده‌اند تحت تأثیر قرار می‌دهد.

چشم‌انداز

بیش از یک دهه است که صنعت شکر در آمریکای مرکزی، سرمایه‌گذاری عظیمی را در زمینه زیرساخت‌ها و تجهیزات به‌کار گرفته و به‌واسطه آن، ظرفیت تصفیه و میزان بهره‌وری افزایش یافته است. بعد از رکودی نسبتاً کوتاه در اوایل این دهه، مجدداً رشد به منطقه بازگشته و سال ۱۸-۲۰۱۷ می‌تواند شاهد رسیدن به رکورد تولید باشد.

علت اصلی این وضعیت، شرایط مطلوب آب و هوایی است. با توجه به وجود محدودیت‌ها در منابع زمین و بسترهای کشت، پیشرفت تکنولوژیکی از عوامل اصلی رشد و توسعه در این حوزه می‌باشد.

در صورتی که صنعت بخواهد در صحنه رقابت باقی بماند باید عملکرد تولید شکر و نیشکر خود را افزایش دهد. این نکته‌ای است که اکثر کارخانه‌ها، به خوبی از آن آگاهند. لذا انتظار می‌رود با وجود بحران‌های مصیبت‌وار آب و هوایی، میزان تولید شکر افزایش یابد.

* Dominican Republic-Central America FTA (CAFTA-DR)
اولین موافقت نامه تجارت آزاد بین ایالات متحده و گروهی از کشورهای کمتر توسعه‌یافته همسایه آمریکای مرکزی (شامل کاستاریکا، السالوادور، گواتمالا، هندوراس، نیکاراگوئه و جمهوری دومینیکن) است.

سال	کاستاریکا	جمهوری دومینیکن	السالوادور	گواتمالا	هندوراس	تیکاراگوئا	جمع
۲۰۰۶	۱۱،۰۰۰	۱۰،۰۰۰	۲۴،۰۰۰	۳۲،۰۰۰	۸،۰۰۰	۲۲،۰۰۰	۱۰۷،۰۰۰
۲۰۰۷	۱۱،۲۲۰	۱۰،۲۰۰	۲۴،۴۸۰	۳۲،۶۴۰	۸،۱۶۰	۲۲،۴۴۰	۱۰۹،۱۴۰
۲۰۰۸	۱۱،۴۴۰	۱۰،۴۰۰	۲۴،۹۶۰	۳۳،۲۸۰	۸،۳۲۰	۲۲،۸۸۰	۱۱۱،۲۸۰
۲۰۰۹	۱۱،۶۶۰	۱۰،۶۰۰	۲۸،۰۰۰	۳۷،۰۰۰	۸،۴۸۰	۲۳،۳۲۰	۱۱۹،۰۶۰
۲۰۱۰	۱۱،۸۸۰	۱۰،۸۰۰	۲۸،۵۶۰	۳۷،۷۴۰	۸،۶۴۰	۲۳،۷۶۰	۱۲۱،۳۸۰
۲۰۱۱	۱۲،۱۰۰	۱۱،۰۰۰	۲۹،۱۲۰	۳۸،۴۸۰	۸،۸۰۰	۲۴،۲۰۰	۱۲۳،۷۰۰
۲۰۱۲	۱۲،۳۲۰	۱۱،۲۰۰	۲۹،۶۸۰	۳۹،۳۲۰	۸،۹۶۰	۲۴،۶۴۰	۱۲۶،۲۰۰
۲۰۱۳	۱۲،۵۴۰	۱۱،۴۰۰	۳۱،۰۰۰	۴۲،۰۰۰	۹،۱۲۰	۲۵،۰۸۰	۱۳۱،۱۴۰
۲۰۱۴	۱۲،۷۶۰	۱۱،۶۰۰	۳۱،۶۲۰	۴۲،۸۴۰	۹،۲۸۰	۲۵،۵۲۰	۱۳۳،۶۲۰
۲۰۱۵	۱۲،۹۸۰	۱۱،۸۰۰	۳۲،۲۴۰	۴۳،۶۸۰	۹،۴۴۰	۲۵،۹۶۰	۱۳۶،۱۰۰
۲۰۱۶	۱۳،۲۰۰	۱۲،۰۰۰	۳۲،۸۶۰	۴۴،۵۲۰	۹،۶۰۰	۲۶،۴۰۰	۱۳۸،۵۸۰
۲۰۱۷	۱۳،۴۲۰	۱۲،۲۰۰	۳۳،۰۰۰	۴۷،۰۰۰	۹،۷۶۰	۲۶،۸۴۰	۱۴۳،۲۲۰
۲۰۱۸	۱۳،۶۴۰	۱۲،۴۰۰	۳۴،۶۸۰	۴۷،۹۴۰	۹،۹۲۰	۲۷،۲۸۰	۱۴۵،۸۶۰
۲۰۱۹	۱۳،۸۶۰	۱۲،۶۰۰	۳۵،۳۶۰	۴۸،۸۸۰	۱۰،۰۸۰	۲۷،۷۲۰	۱۴۸،۵۰۰
۲۰۲۰	۱۴،۰۸۰	۱۲،۸۰۰	۳۶،۰۴۰	۴۹،۸۲۰	۱۰،۲۴۰	۲۸،۱۶۰	۱۵۱،۱۴۰
افزایش سالانه	۲۲۰	۲۰۰	۶۸۰	۹۴۰	۱۶۰	۴۴۰	۲،۶۴۰

قند و شکر

در برنامه‌های توسعه اول تا پنجم

سه سال اول برنامه پنجم را در قالب یک کتاب منتشر کرده است که بخش‌هایی از آن را برای اطلاع خوانندگان ارجمند نشریه شکر می‌آوریم:

مؤسسه مدیریت و برنامه‌ریزی کشاورزی وابسته به وزارت جهاد کشاورزی به تازگی اطلاعات و آمار مربوط به روند تولید و خودکفایی در برنامه‌های توسعه اول تا

چغندر قند

در برنامه اول توسعه میزان تولید چغندر قند از ۳۴۵۴ هزار تن در سال ۱۳۶۷ (سال پایه برنامه) با متوسط نرخ رشد سالیانه ۹/۴ درصد به ۵,۴۰۸ هزار تن در سال ۱۳۷۲ افزایش یافت. طی این برنامه به طور متوسط سالیانه ۴,۷۱۸ هزار تن چغندر قند در کشور تولید شده است.

میزان تحقق اهداف پیش‌بینی شده تولید تا سال چهارم برنامه دارای روند افزایشی بوده به طوری که میزان تحقق اهداف از ۷۶ درصد در سال ۱۳۶۸ به ۱۰۲ درصد در سال ۱۳۷۱ افزایش یافته ولی در سال پایانی برنامه (۱۳۷۲) به ۸۶ درصد کاهش یافته است. متوسط درصد تحقق اهداف پیش‌بینی شده تولید چغندر قند در برنامه اول ۸۶ درصد بوده است.

در برنامه دوم توسعه (۷۸-۱۳۷۴) میزان تولید چغندر قند در سال اول برنامه (۵,۵۲۱ هزار تن) نسبت به سال پایه (۵,۲۹۵ هزار تن) افزایش ولی در سال دوم تولید (۳,۶۸۶ هزار تن) با کاهش مواجه شده و پس از آن تولید تا سال پایان برنامه (۵,۵۴۸ هزار تن) روند افزایشی داشته است (جدول ۱). طی این برنامه به طور متوسط سالیانه ۴,۸۹۹ هزار تن چغندر قند در کشور تولید شده است و مقایسه میزان تولید چغندر قند در سال‌های ۱۳۷۳ و ۱۳۷۸ حاکی از متوسط نرخ رشد سالیانه ۰/۹۴ درصد دارد.

در برنامه دوم توسعه میزان تحقق اهداف پیش‌بینی شده تولید از ۹۴ درصد در سال ۱۳۷۴ به ۶۳ درصد در سال ۱۳۷۵ کاهش و در سال‌های بعد با روند افزایشی در سال پایانی برنامه (۱۳۷۸) به ۸۹ درصد رسیده است. متوسط درصد تحقق اهداف پیش‌بینی شده تولید چغندر قند در این برنامه ۸۱ درصد بوده است.

بررسی تولید چغندر قند در برنامه سوم توسعه نشان می‌دهد که تولید از ۵,۵۴۸ هزار تن در سال ۱۳۷۸ (سال پایه برنامه) به ۴,۹۱۶ هزار تن در سال پایانی برنامه (۱۳۸۳) کاهش یافته است (متوسط نرخ رشد سالیانه ۲/۴- درصد).

میزان تحقق اهداف پیش‌بینی شده تولید طی سال‌های برنامه سوم نیز متناسب با میزان تولید دارای نوساناتی بوده است. میزان تحقق اهداف از ۸۱ درصد در سال ۱۳۷۹ به ۹۷ درصد در سال ۱۳۸۱ افزایش و در سال‌های بعد با سیر نزولی به ۶۸ درصد در سال پایانی برنامه رسیده است (جدول ۱). طی این برنامه به طور متوسط سالیانه ۵,۱۸۵ هزار تن چغندر قند و ۸۲ درصد اهداف پیش‌بینی شده تولید محقق شده است.

در برنامه چهارم توسعه بررسی وضعیت تولید چغندر قند حاکی از آن است که تولید از ۴,۹۱۶ هزار تن در سال ۱۳۸۳ (سال

تحقق اهداف پیش‌بینی شده تولید حاکی روند نزولی آن دارد به طوری که تحقق اهداف از ۸۹ درصد در سال ۱۳۷۴ به ۲۲ در سال پایانی برنامه (۱۳۷۸) کاهش یافته است که این موضوع ناشی از هدف‌گذاری بالای تولید طی سال‌های برنامه و عدم محقق شدن الزامات تولید است. متوسط درصد تحقق اهداف پیش‌بینی شده تولید نیشکر در این برنامه ۳۳ درصد بوده است.

تولید نیشکر در برنامه سوم از ۲,۳۳۶ هزار تن در سال ۱۳۷۸ (سال پایه برنامه) با متوسط نرخ رشد سالیانه ۲۱/۵ درصد به ۵,۹۱۱ هزار تن در سال پایانی برنامه (۱۳۸۳) افزایش یافته است. طی این برنامه به طور متوسط سالیانه ۴,۰۷۶ هزار تن نیشکر تولید شده است. میزان تحقق اهداف پیش‌بینی شده تولید طی سال‌های برنامه سوم از ۶۲ تا ۷۴ درصد در نوسان بوده است، به طوری که میزان تحقق اهداف از ۷۱ درصد در سال ۱۳۷۹ به ۷۴ درصد در سال ۱۳۸۰ افزایش و در سال‌های بعد با نوساناتی نزولی به ۶۲ درصد در سال پایانی برنامه رسیده است. متوسط سالیانه اهداف پیش‌بینی شده تولید نیشکر طی این برنامه ۶۸ درصد بوده است (جدول ۲).

در برنامه چهارم توسعه تولید نیشکر از ۵,۹۱۱ هزار تن در سال ۱۳۸۳ (سال پایه برنامه) به ۲,۸۲۲ هزار تن در سال ۱۳۸۸ (متوسط نرخ رشد سالیانه ۱۳/۷- درصد) کاهش یافته است. به هر حال میانگین تولید طی سال‌های این برنامه ۴,۴۹۰ هزار تن بوده است. بررسی میزان تحقق اهداف پیش‌بینی شده تولید طی سال‌های برنامه چهارم نشان می‌دهد که درصد تحقق اهداف تولید از ۸۶ درصد در سال ابتدایی برنامه با روند کاهشی به ۲۸ درصد در سال ۱۳۸۸ کاهش یافته است. در مجموع میانگین میزان تحقق اهداف تولید نیشکر طی سال‌های برنامه چهارم ۵۵ درصد بوده است.

بررسی میزان تولید نیشکر در ۳ سال ابتدایی برنامه پنجم توسعه حاکی از آن است که میزان تولید از ۵,۶۴۸ هزار تن در سال ۱۳۸۹ (سال پایه برنامه) به ۶,۵۰۰ هزار تن در سال ۱۳۹۲ افزایش یافته (متوسط نرخ رشد سالیانه ۴/۸ درصد) و طی ۳ سال ابتدایی برنامه به طور متوسط سالیانه ۵,۸۳۵ هزار تن نیشکر تولید شده است.

پایه برنامه) به ۲,۰۱۵ هزار تن در سال ۱۳۸۸ (متوسط نرخ رشد سالیانه ۱۶/۳- درصد) کاهش یافته است. به هر حال میانگین تولید طی سال‌های این برنامه ۴,۱۴۹ هزار تن بوده است. بررسی میزان تحقق اهداف پیش‌بینی شده تولید طی سال‌های برنامه چهارم نشان می‌دهد که درصد تحقق اهداف از ۷۸ درصد در سال ابتدایی برنامه به ۱۰۴ درصد در سال ۱۳۸۵ افزایش و پس از آن به ۸۶ درصد در سال ۱۳۸۶ کاهش و در دو سال پایانی برنامه به ۲۵ و ۲۹ درصد کاهش یافته است. در مجموع میانگین میزان تحقق اهداف تولید طی سال‌های برنامه چهارم ۶۳ درصد بوده است.

بررسی میزان تولید چغندر قند در ۳ سال ابتدایی برنامه پنجم توسعه، حاکی از آن است که میزان تولید از ۳,۸۶۷ هزار تن در سال ۱۳۸۹ (سال پایه برنامه) به ۳,۴۶۷ هزار تن در سال ۱۳۹۲ کاهش یافته (متوسط نرخ رشد سالیانه ۳/۶- درصد) و میزان تحقق اهداف پیش‌بینی تولید نیز از ۱۱۱ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۶۹ درصد در سال ۱۳۹۲ کاهش یافته است (جدول ۱). طی سال‌های ۹۲-۱۳۹۰ به طور متوسط سالیانه ۴,۰۸۰ هزار تن چغندر قند تولید شده و متوسط تحقق اهداف تولید ۸۸/۵ درصد بوده است.

تولید نیشکر

اهداف و میزان تحقق اهداف تولید نیشکر در برنامه اول تا پنجم توسعه در (جدول ۲) ارائه شده است. طبق اطلاعات ارائه شده در جدول مذکور تولید نیشکر از ۱,۵۷۴ هزار تن در سال ۱۳۶۷ (سال پایه برنامه اول) با متوسط نرخ رشد سالیانه ۳/۵ درصد به ۱,۸۶۸ هزار تن در سال ۱۳۷۲ افزایش یافته است. طی برنامه اول توسعه به طور متوسط سالیانه ۱,۶۳۹ هزار تن نیشکر تولید شده است. بررسی میزان تحقق اهداف پیش‌بینی شده تولید حاکی روند نوسازی نزولی است، به طوری که تحقق اهداف تولید از ۹۴ درصد در سال ۱۳۶۸ به ۹۰ و ۷۵ درصد در سال‌های ۱۳۶۹ و ۱۳۷۰ کاهش و با افزایش مجدد در سال ۱۳۷۱ (۹۵ درصد) و در نهایت در سال پایانی برنامه (۱۳۷۲) به ۸۱ درصد کاهش یافته است. متوسط درصد تحقق اهداف پیش‌بینی شده تولید نیشکر در برنامه اول توسعه ۸۷ درصد بوده است.

وضعیت تولید نیشکر در برنامه دوم توسعه حاکی از آن است که تولید از ۱,۸۷۵ هزار تن در سال ۱۳۷۳ (سال پایه برنامه) با متوسط نرخ رشد سالیانه ۳/۸ درصد به ۲,۳۳۶ هزار تن در سال ۱۳۷۸ افزایش یافته است. طی این برنامه به طور متوسط سالیانه ۱۹۹۱ هزار تن نیشکر تولید شده است. علی‌رغم افزایش تولید نیشکر و متوسط نرخ رشد سالیانه ۳/۸ درصد تولید، بررسی میزان

تولید قند و شکر

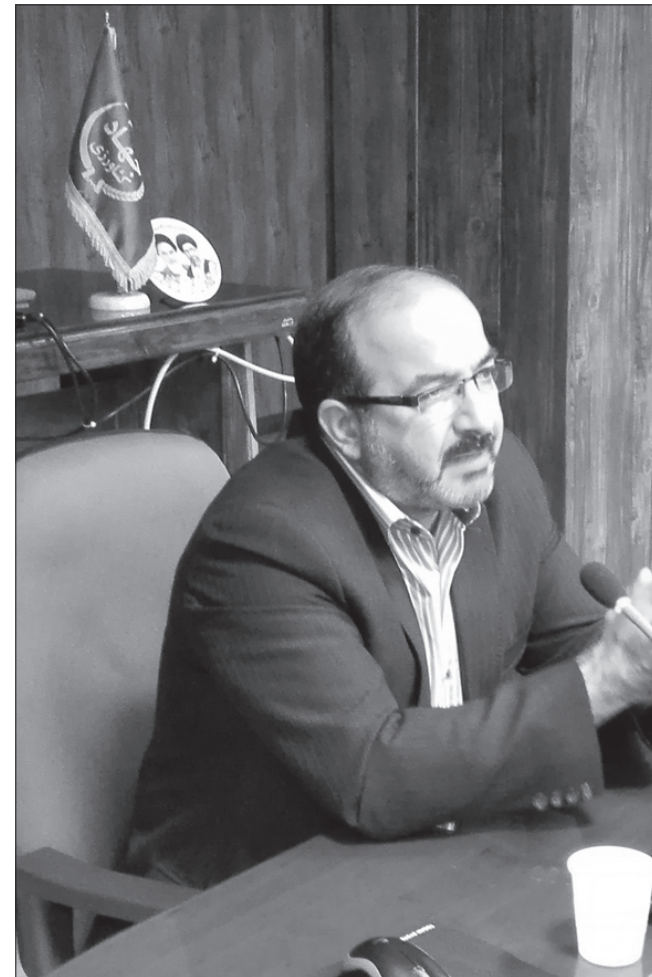
تولید قند و شکر طبق اطلاعات انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر ایران مندرج در (جدول ۳)، میزان تولید قند و شکر از ۵۵۴ هزار تن در سال ۱۳۶۸ با روندی صعودی به ۸۴۶ هزار تن در سال ۱۳۷۲ رسیده است. به این ترتیب میانگین میزان تولید قند و شکر در سال‌های برنامه اول ۷۱۶ هزار تن بوده است.

در برنامه دوم توسعه میزان تولید قند و شکر از ۹۱۶ هزار تن در سال ۱۳۷۳ (سال پایه برنامه) با نوساناتی به ۹۰۴ هزار تن در سال ۱۳۷۸ رسیده است. به‌طور میانگین میزان تولید قند و شکر در سال‌های برنامه دوم ۸۰۵ هزار تن بوده که در مقایسه با میانگین تولید برنامه اول (۷۱۶ هزار تن) افزایش نشان می‌دهد.

میزان تولید قند و شکر در برنامه سوم توسعه از ۹۰۴ هزار تن در سال ۱۳۷۸ (سال پایه برنامه) با نوساناتی به ۱،۱۹۳ هزار تن در سال ۱۳۸۳ (سال پایان برنامه) رسیده است. در مجموع میانگین میزان تولید قند و شکر در سال‌های برنامه سوم ۱،۰۱۵ هزار تن بوده که در مقایسه با میانگین تولید در برنامه دوم توسعه (۸۰۵ هزار تن) افزایش نشان می‌دهد.

در برنامه چهارم توسعه میزان تولید قند و شکر از ۱،۱۹۳ هزار تن در سال ۱۳۸۳ (سال پایه برنامه) با روند نزولی به ۵۵۸ هزار تن در سال ۱۳۸۸ (سال پایان برنامه) رسیده است. در مجموع میانگین میزان تولید قند و شکر در سال‌های برنامه چهارم ۹۳۲ هزار تن بوده که در مقایسه با میانگین تولید در برنامه سوم توسعه (۱،۰۱۵ هزار تن) کاهش نشان می‌دهد.

میزان تولید قند و شکر در ۳ سال ابتدایی برنامه پنجم به ترتیب ۱،۱۵۰، ۱،۱۲۴ و ۱،۱۲۳ هزار تن بوده است. به این ترتیب میانگین میزان تولید قند و شکر طی این دوره ۱،۱۳۲ هزار تن بوده که در مقایسه با میانگین تولید در سال‌های برنامه چهارم توسعه (۹۳۲ هزار تن) افزایش نشان می‌دهد. طی دوره ۹۲-۱۳۶۸ میانگین تولید قند و شکر در کشور ۹۱۱ هزار تن بوده و بیشترین تولید در سال ۱۳۸۲ به میزان ۱،۲۷۴ هزار تن و کمترین تولید در سال ۱۳۸۷ به میزان ۵۵۳ هزار تن انجام شده است.

میزان تحقق اهداف پیش‌بینی شده تولید طی ۳ سال ابتدایی برنامه به ترتیب ۹۹، ۸۲ و ۸۶ درصد بوده و به‌طور متوسط طی این دوره ۸۸/۴ درصد اهداف تولید محقق شده است.

ضریب خودکفایی

با در نظر گرفتن میزان تولید، واردات و صادرات انجام گرفته طی دوره سال‌های برنامه اول تا پنجم توسعه ضریب خودکفایی شکر محاسبه و نتایج آن در (جدول ۳) ارائه شده است. میانگین ضریب خودکفایی در کل دوره مورد بررسی (سال‌های ۹۲-۱۳۶۸) حدود ۴۹ درصد بوده و سال ۱۳۸۳ با ۸۹/۷ درصد بالاترین و سال ۱۳۸۷ با ۳۳/۵ درصد پایین‌ترین ضریب خودکفایی را به خود اختصاص داده‌اند.

نتایج محاسبات ضریب خودکفایی قند و شکر حاکی از آن است که ضریب خودکفایی طی سال‌های برنامه اول به‌طور میانگین ۵۶ درصد بوده و کمترین ضریب خودکفایی (۴۶ درصد) در سال ۱۳۶۹ و بیشترین میزان (۶۶/۵ درصد) مربوط به سال ۱۳۷۲ بوده است.

ضریب خودکفایی قند و شکر طی سال‌های برنامه دوم به‌طور میانگین ۴۴/۳ درصد بوده که کاهش قابل توجهی نسبت به برنامه اول (۵۶ درصد) نشان می‌دهد.

کمترین ضریب خودکفایی (۴۰/۵ درصد) در سال ۱۳۷۸ و بیشترین میزان (۵۱/۳ درصد) مربوط به سال ۱۳۷۴ بوده است.

میانگین ضریب خودکفایی طی سال‌های برنامه سوم ۶۲/۳ درصد بوده که افزایش قابل توجهی نسبت به برنامه دوم (۴۴/۳ درصد) نشان می‌دهد. در این برنامه کمترین ضریب خودکفایی (۴۳/۳ درصد) در سال ۱۳۷۹ و بیشترین میزان (۸۹/۷ درصد) مربوط به سال ۱۳۸۳ بوده است.

طبق اطلاعات (جدول ۳) ضریب خودکفایی شکر طی سال‌های برنامه چهارم به‌طور میانگین ۴۲/۷ درصد بوده که کاهش قابل توجهی نسبت به برنامه سوم (۶۲/۳ درصد) نشان می‌دهد. کمترین ضریب خودکفایی (۳۳/۵ درصد) در سال ۱۳۸۷ و بیشترین میزان (۶۵/۴ درصد) مربوط به سال ۱۳۸۴ بوده است.

ضریب خودکفایی قند و شکر طی ۳ سال ابتدایی برنامه پنجم توسعه (۹۲-۱۳۹۰) به‌طور میانگین ۴۳/۶ درصد بوده که تغییر قابل توجهی نسبت به برنامه (۴۲/۷ درصد) نداشته است. ضریب خودکفایی قند و شکر طی سال‌های ۹۲-۱۳۹۰ به ترتیب ۴۸/۲، ۴۱/۴ و ۴۱/۷ درصد بوده است.

جدول ۱: مقایسه میزان اهداف و تحقق اهداف تولید چغندر قند طی سال‌های برنامه اول تا پنجم توسعه

شرح	واحد	سال پایه	برنامه اول					سال پایه	برنامه دوم					برنامه سوم					برنامه چهارم					سال پایه	برنامه پنجم	
			۱۳۶۸	۱۳۶۹	۱۳۷۰	۱۳۷۱	۱۳۷۲		۱۳۷۳	۱۳۷۴	۱۳۷۵	۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷			۱۳۸۸
هدف	هزار تن	۱۳۶۷	۴۶۷۰	۵۰۲۹	۵۴۸۲	۵۹۱۱	۶۳۱۲	۵۸۵۶	۵۸۸۰	۶۰۰۶	۶۱۲۰	۶۲۰۰	۵۳۱۷	۵۸۱۰	۶۳۰۰	۶۸۰۰	۷۲۶۶	۶۲۵۴	۶۴۳۵	۶۶۲۵	۶۸۱۲	۷۰۰۰	۱۳۸۹	۴۲۲۵	۴۵۷۸	۵۰۲۶
اجرا	هزار تن	۳۴۵۴	۳۵۲۵	۳۶۶۱	۵۰۰۰	۶۰۰۵	۵۴۰۸	۵۵۲۱	۲۶۸۶	۴۷۵۴	۴۹۸۷	۵۵۴۸	۴۳۲۲	۴۶۴۹	۶۰۹۷	۵۹۲۳	۴۹۱۶	۴۹۰۲	۵۴۰۷	۱۷۱۴	۲۰۱۵	۳۸۶۷	۴۷۰۲	۴۰۷۰	۳۴۶۷	
تحقق	درصد	۷۶	۷۲	۹۱	۱۰۲	۸۶	۹۴	۶۳	۷۹	۸۱	۸۹	۸۱	۸۱	۸۰	۹۷	۸۷	۶۸	۷۸	۱۰۴	۲۵	۲۹	۱۱۱	۸۹	۶۹		

جدول ۲: مقایسه میزان اهداف و تحقق اهداف تولید چغندر قند طی سال‌های برنامه اول تا پنجم توسعه

شرح	واحد	سال پایه	برنامه اول					سال پایه	برنامه دوم					برنامه سوم					برنامه چهارم					سال پایه	برنامه پنجم	
			۱۳۶۸	۱۳۶۹	۱۳۷۰	۱۳۷۱	۱۳۷۲		۱۳۷۳	۱۳۷۴	۱۳۷۵	۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷			۱۳۸۸
هدف	هزار تن	۱۳۶۷	۱۶۵۲	۱۷۲۹	۱۸۲۰	۱۹۶۰	۲۳۱۰	۲۱۰۰	۳۷۵۰	۵۶۰۰	۹۰۰۰	۱۰۰۶۴	۳۳۲۸	۴۳۲۶	۵۶۲۳	۷۳۰۹	۹۵۰۰	۶۴۶۶	۷۲۱۳	۸۰۴۷	۸۹۷۷	۱۰۰۱۴	۱۳۸۹	۵۷۰۰	۶۵۰۰	۷۶۰۰
اجرا	هزار تن	۱۵۷۴	۱۵۴۷	۱۵۴۸	۱۳۷۴	۱۸۵۶	۱۸۶۸	۱۸۵۹	۱۸۳۳	۲۰۵۵	۱۹۷۰	۲۲۲۶	۲۳۲۶	۳۱۹۵	۳۷۱۲	۵۱۹۶	۵۹۱۱	۴۹۵۹	۵۳۱۵	۳۸۲۳	۲۸۲۲	۵۶۴۸	۵۶۴۳	۵۳۶۱	۶۵۰۰	
تحقق	درصد	۹۴	۹۰	۷۵	۹۵	۸۱	۸۹	۸۹	۴۹	۳۷	۲۲	۲۲	۷۱	۷۴	۶۶	۷۱	۶۲	۸۶	۶۶	۴۳	۲۸	۹۹	۸۲	۸۶		

* مآخذ: - اسناد برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ج.ا. ایران - وزارت جهاد کشاورزی، مرکز فناوری اطلاعات و ارتباطات - نتایج پژوهش

جدول ۳: تولید تجارت و ضریب خودکفایی قند و شکر طی سال‌های برنامه اول تا پنجم توسعه

شرح	واحد	سال پایه	برنامه اول					سال پایه	برنامه دوم					برنامه سوم					برنامه چهارم					سال پایه	برنامه پنجم	
			۱۳۶۸	۱۳۶۹	۱۳۷۰	۱۳۷۱	۱۳۷۲		۱۳۷۳	۱۳۷۴	۱۳۷۵	۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷			۱۳۸۸
تولید	هزار تن	۵۵۴	۵۷۶	۷۳۴	۸۷۰	۸۴۶	۹۱۶	۸۵۸	۶۴۳	۷۸۲	۸۳۹	۹۰۴	۷۳۶	۸۳۴	۱۰۴۰	۱۲۷۴	۱۱۹۳	۱۲۳۹	۱۲۵۸	۱۰۵۳	۵۵۳	۵۵۸	۱۱۲۴	۱۱۵۰	۱۱۲۴	۱۱۲۳
واردات	هزار تن	۴۶۴	۶۷۶	۵۱۸	۷۳۸	۴۳۰	۵۶۷	۸۱۶	۸۵۲	۸۷۳	۹۶۴	۱۳۳۴	۹۶۴	۹۳۹	۷۷۳	۲۷۱	۱۳۷	۶۵۷	۲۳۷۵	۱۲۳۶	۱۱۰۲	۸۸۱	۱۶۸۵	۱۲۳۴	۱۶۸۱	۱۵۷۹
صادرات	تن																									
ضریب خودکفایی	درصد	۳/۴۳	۴۶	۵۸/۶	۵۴/۱	۶۶/۵	۶۱/۸	۵۱/۳	۴۳/۱	۳۹/۷	۴۹/۱	۴۰/۵	۴۳/۲	۴۷/۱	۵۷/۷	۸۲/۵	۸۹/۷	۶۵/۴	۳۴/۶	۴۶/۰	۳۸/۹	۴۰/۷	۴۸/۲	۴۱/۴	۴۱/۷	

* مآخذ: - انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر ایران - گمرک ج.ا. - یافته‌های پژوهش

تعمیق نقطه عطف مثبت

جدول‌های ارائه شده در این صفحه نشان می‌دهد در حالی که واردات شکر از طرف دولت در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۰ به عدد صفر رسیده بود بار دیگر واردات شکر از طرف دولت برای تنظیم بازار در دستور کار قرار گرفته است.

۱۳۹۱ نیز دوباره یک میلیارد دلار شد. کمترین واردات به لحاظ ارزش دلاری در سال ۱۳۹۴ با ۱۷۱ میلیون دلار اتفاق افتاد که ۱۰ درصد ارزش واردات سال ۱۳۹۱ است. این در حالی است که جمعیت کشور در این سال‌ها افزایش داشته است.

تاریخ ۱۲۳ ساله صنعت قند و شکر در ایران تاریخی عجیب است که روزی باید گوشه و کنارهای آن کاوش شده و از غربت بیرون آید. یکی از عجیب‌ترین دوران این صنعت که دوران تلخ و اندوه‌باری است را می‌توان در نمودار تولید و واردات شکر در همین صفحه دید. در حالی که تولید داخلی شکر در نیمه اول دهه ۱۳۸۰ بر واردات فزونی می‌گرفت ناگهان در سال ۱۳۸۵ به نقطه عطف منفی رسید و واردات شکر تقریباً ۲ برابر تولید داخل شد. این روند تا سال ۱۳۹۲ ادامه داشت و از سال ۱۳۹۳ برعکس شد.

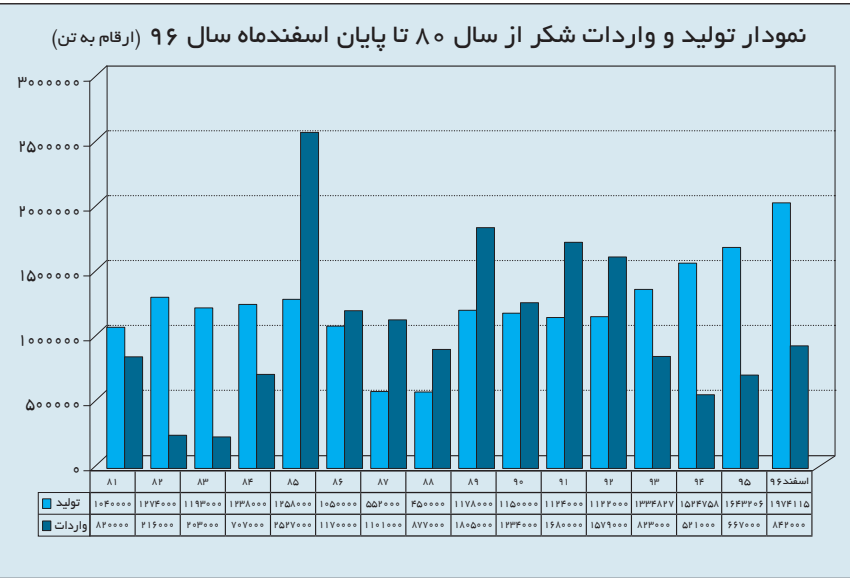
در سال ۱۳۹۶ بر اساس آمارهای در دسترس، تولید داخل به حدود ۲ میلیون تن رسید که ۲/۳ برابر واردات است. بر اساس جدول ارائه شده در این صفحه، در حالی که ارزش واردات شکر در سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶ روی هم ۱/۲ میلیارد دلار شده است، ارزش واردات در سال ۱۳۸۵ به حدود یک میلیارد دلار و در سال

تولید شکر بالاترین رشد در میان محصولات کشاورزی را بدست آورد

در نیمه دوم دهه ۱۳۸۰ بود که صنعت قند و شکر از نظر تولید داخلی و توازن آن با واردات این کالا با بدترین شرایط مواجه شد و ضریب خودکفایی به پایین‌ترین اندازه رسید. در همان سال‌ها بود که مدیران کارخانه‌های قند و شکر و گروهی از اعضای مجلس وقت تصمیم گرفتند قانونی را برای حرکت به سوی تولید بیشتر شکر از داخل تدوین و تصویب کنند. این قانون که پس از بحث‌های طولانی کارشناسی و سیاسی در سال ۱۳۹۱ با عنوان قانون تمرکز وظایف بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی تصویب شد ۵ ماده دارد که در ماده ۳ آن تأکید شده است: «وزارت جهاد کشاورزی موظف است در واردات هر یک از کالاهای بند الف ماده (۱) این قانون برای تأمین نیاز داخلی و تنظیم بازار به نحوی عمل کند که سالانه حداقل ۱۰ درصد به میزان تولید داخلی این محصولات افزوده شود تا کالاهای مزبور به مرز خودکفایی در تولید داخلی برسند.

در بند الف ماده (۱) این قانون که در ۲۴ بهمن ماه ۱۳۹۱ به تصویب مجلس رسید و در ۱۲ اسفندماه همان سال از سوی شورای نگهبان تأیید شد، آمده است: «تجارت اعم از صادرات، واردات و تنظیم بازار داخلی محصولات و کالاهای اساسی زراعی، باغی و گیاهان دارویی شامل گندم، برنج، جو، ذرت، پنبه، و ش و قند و شکر و... باید در مسیر خودکفایی حرکت کنند. تجربه سال‌های پس از اجرای قانون یاد شده نشان می‌دهد تولید شکر در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ با رشد میانگین سالانه حدود ۲۰ درصد نه تنها اجرای یاد شده را محقق، بلکه سرعتی دو برابر رشد لحاظ شده در مسیر خودکفایی را تجربه کرده است. تولید شکر در آخرین سالی که سیاست‌های دولت نهم اعمال می‌شد معادل ۱,۱۲۲ هزار تن بود که در سال زراعی ۹۶-۹۵ به ۲ میلیون تن رسید که بالاترین رشد را در میان همه محصولات مندرج در قانون تمرکز به حساب می‌آید.

این در حالی است که تولید شکر در سال ۱۳۸۴ نیز به ۱,۲۷۴ هزار تن رسیده بود که در سال‌های فعالیت دولت نهم و دهم کاهش را نیز تجربه کرد. پیش‌بینی می‌شود تولید شکر در سال ۱۳۹۷، دو میلیون تن را تجربه کند که با توجه به کاهش مصرف سرانه قند و شکر در کشور، امسال نیاز به واردات منتفی شده است.

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران

جدول ۲: واردات شکر از سال ۸۴ تا پایان اسفندماه سال ۹۶ به تفکیک خام و سفید

سال	سفید (هزار تن)	بها (دلار)	خام (هزار تن)	بها (دلار)	جمع واردات (هزار تن)	بها جمع واردات (دلار)
۱۳۸۴	۷۸	۲۰,۱۲۴,۰۰۰	۶۲۹	۱۷۷,۲۵۶,۰۰۰	۷۰۷	۱۹۷,۳۸۰,۰۰۰
۱۳۸۵	۶۳۷	۲۹۱,۲۷۱,۹۱۰	۱,۸۹۰	۷۲۶,۱۸۲,۵۵۹	۲,۵۲۷	۱,۰۱۷,۴۵۴,۴۶۹
۱۳۸۶	۳۴۸	۱۳۳,۲۰۹,۳۴۴	۸۲۲	۲۷۴,۴۶۱,۳۶۷	۱۱۷۰	۴۰۷,۷۷۰,۷۱۰
۱۳۸۷	۱۰۳	۳۷,۲۱۳,۳۲۲	۹۹۸	۲۸۷,۸۰۰,۰۱۳	۱۱۰۱	۳۲۵,۰۱۳,۳۴۵
۱۳۸۸	۲۷	۸,۸۱۹,۹۰۶	۸۵۰	۳۱۵,۸۲۶,۱۱۴	۸۷۷	۳۲۴,۶۴۶,۰۲۰
۱۳۸۹	۰	۰	۱۸۰۵	۷۰۴,۵۲۰,۴۰۷	۱۸۰۵	۷۰۴,۵۲۰,۴۰۷
۱۳۹۰	۶	۳,۷۹۹,۵۱۰	۱۲۲۸	۷۵۲,۱۰۵,۳۳۴	۱۲۳۴	۷۵۵,۹۰۴,۸۴۴
۱۳۹۱	۰	۰	۱۶۸۰	۱,۰۷۲,۴۱۳,۶۰۸	۱۶۸۰	۱,۰۷۲,۴۱۳,۶۰۸
۱۳۹۲	۰	۰	۱۵۷۹	۸۳۲,۱۸۷,۹۵۸	۱۵۷۹	۸۳۲,۱۸۷,۹۵۸
۱۳۹۳	۰	۰	۸۲۳	۳۷۷,۴۷۰,۴۴۰	۸۲۳	۳۷۷,۴۷۰,۴۴۰
۱۳۹۴	۴۹	۲۰,۴۷۹,۰۰۳	۴۷۲	۱۵۱,۳۵۸,۵۲۴	۵۲۱	۱۷۱,۸۳۷,۵۲۷
۱۳۹۵	۰	۰	۶۶۷	۰	۶۶۷	۳۲۰,۱۳۴,۹۷۸
۱۳۹۶	۰	۰	۸۴۲	۴۰۹,۴۹۴,۳۰۱	۸۴۲	۴۰۹,۴۹۴,۳۰۱
جمع	۱۲۴۸	۵۱۵,۰۱۷,۰۰۵	۱۴۲۸۵	۶,۰۸۱,۰۷۶,۶۲۵	۱۵۵۳۳	۶,۹۱۶,۲۲۸,۶۰۷

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران

جدول ۱: آمار واردات شکر از سال ۱۳۸۰ تا پایان اسفندماه سال ۱۳۹۶ به تفکیک واردات دولتی و خصوصی

سال	واردات بخش خصوصی	واردات بخش دولتی	جمع واردات
۱۳۸۰	۰	۹۳۷	۹۳۷
۱۳۸۱	۰	۸۲۰	۸۲۰
۱۳۸۲	۵۶	۱۶۰	۲۱۶
۱۳۸۳	۴۲	۱۶۱	۲۰۳
۱۳۸۴	۸۰	۶۲۷	۷۰۷
۱۳۸۵	۱۴۸۵	۱۰۴۲	۲۵۲۷
۱۳۸۶	۹۶۲	۲۰۸	۱۱۷۰
۱۳۸۷	۱۱۰۱	۰	۱۱۰۱
۱۳۸۸	۸۷۷	۰	۸۷۷
۱۳۸۹	۱۸۰۵	۰	۱۸۰۵
۱۳۹۰	۱۲۳۴	۰	۱۲۳۴
۱۳۹۱	۱۱۷۵	۵۰۵	۱۶۸۰
۱۳۹۲	۹۹۲	۵۸۷	۱۵۷۹
۱۳۹۳	۵۶۲	۲۶۱	۸۲۳
۱۳۹۴	۲۶۴	۱۵۷	۴۲۱
۱۳۹۵	۳۵۸	۳۰۹	۶۶۷
۱۳۹۶ (اسفند)	۷۰۶	۱۳۶	۸۴۲

ارقام به هزار تن

جدول ۳: واردات شکر خام به صورت ماهیانه از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۹۶

ردیف	سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	جمع
۱	۱۳۸۵	۱۵۴	۹۴	۱۱۱	۲۰۵	۲۰۷	۱۸۷	۱۸۷	۲۲۳	۱۹۴	۲۹۸	۲۴۰	۲۷۶	۲۴۸۱
۲	۱۳۸۶	۲۳۶	۲۲۸	۱۱۲	۵۴	۱۱۱	۱۳۳	۶۱	۵۵	۶۵	۲۷	۵۰	۳۸	۱۱۷۰
۳	۱۳۸۷	۲۳۶	۴۶۴	۵۷۶	۶۲۰	۷۴۱	۸۷۴	۹۳۵	۹۹۰	۱۰۵۵	۱۰۸۲	۱۱۲۲	۱۱۷۰	۱۱۷۰
۴	۱۳۸۸	۲۸	۲۹	۸۸	۸۹	۱۴۹	۱۷۳	۲۴	۶۸	۶۵	۱۲۶	۱۶۹	۹۳	۱۱۰۱
۵	۱۳۸۹	۱۱۹	۲۲۷	۲۸۴	۳۴۸	۳۹۰	۴۲۳	۵۱۷	۵۶۳	۶۰۸	۶۸۲	۸۰۴	۸۷۷	۸۷۷
۶	۱۳۹۰	۶۹	۱۰۷	۱۳۲	۲۳۴	۳۱۲	۳۳۰	۱۶۱	۱۱۲	۸۰	۶۳	۷۳	۱۳۲	۱۸۰۵
۷	۱۳۹۱	۱۷۶	۱۷۶	۳۰۸	۵۴۲	۸۵۴	۱۱۸۴	۱۳۴۵	۱۴۵۷	۱۵۲۷	۱۶۰۰	۱۶۷۳	۱۸۰۵	۱۲۳۴
۸	۱۳۹۲	۲۴	۲۴	۱۲	۶۸	۳۰۱	۳۸۴	۲۱	۱۸	۱۷	۱۴۱	۱۴۲	۵۶	۱۲۳۴
۹	۱۳۹۳	۲۴	۲۴	۳۶	۱۰۴	۴۰۵	۷۸۹	۸۲۰	۸۲۸	۸۵۵	۱۰۳۶	۱۱۷۸	۱۲۳۴	۱۶۸۱
۱۰	۱۳۹۴	۵۰	۶۹	۱۲۱	۵۵	۱۵۴	۱۹۶	۱۹۰	۳۷	۳۷	۱۵۱	۲۲۸	۱۲۳	۱۶۸۱
۱۱	۱۳۹۵	۱۱۹	۵۰	۱۱۹	۲۴۰	۲۹۵	۴۴۹	۶۴۵	۸۳۵	۸۷۲	۱۱۰۰	۱۲۵۱	۱۶۸۱	۱۵۷۹
۱۲	۱۳۹۶	۸۸	۸۸	۱۵	۸۸	۱۱۴	۱۵۹	۲۰۷	۱۱۵	۱۳۴	۱۳۴	۲۲۵	۲۲۷	۱۵۷۹
۱۳	۱۳۹۳	۸۸	۱۰۳	۱۹۱	۳۰۵	۳۶۶	۵۲۵	۷۳۲	۸۴۷	۹۹۳	۱۱۲۷	۱۳۵۲	۱۵۷۹	۸۲۳
۱۴	۱۳۹۴	۱۶۵	۱۳۷	۲۱۱	۵۷	۴۰	۶۷	۴۷	۱۹	۸۰	۰	۰	۰	۸۲۳
۱۵	۱۳۹۵	۱۶۵	۳۰۲	۵۱۳	۵۷۰	۶۱۰	۶۷۷	۷۲۴	۷۴۳	۸۲۳	۸۲۳	۸۲۳	۸۲۳	۵۲۱
۱۶	۱۳۹۶	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵۲۱
۱۷	۱۳۹۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶۶۷
۱۸	۱۳۹۶	۱۹۵	۲۲۹	۱۲۹	۲۵	۲۲۱	۲۹۱	۴۶۷	۵۱۷	۵۸۳	۶۵۱	۶۵۱	۶۶۷	۶۶۷
۱۹	۱۳۹۶	۱۹۵	۴۲۴	۵۵۳	۵۵۳	۶۹۱	۷۰۷	۷۶۲	۷۶۲	۷۶۲	۷۶۲	۷۶۲	۷۶۲	۸۴۲

زیر نظر شورای نویسندگان

 تلفن و نمابر: ۸۸۹۶۹۰۵۵ - ۸۸۹۶۹۰۰۳

 نشانی: تهران - میدان دکتر فاطمی - خیابان شهید گمنام - شماره ۱۴